

Stichting Cito jaarverslag 2020

Het verhaal achter de cijfers

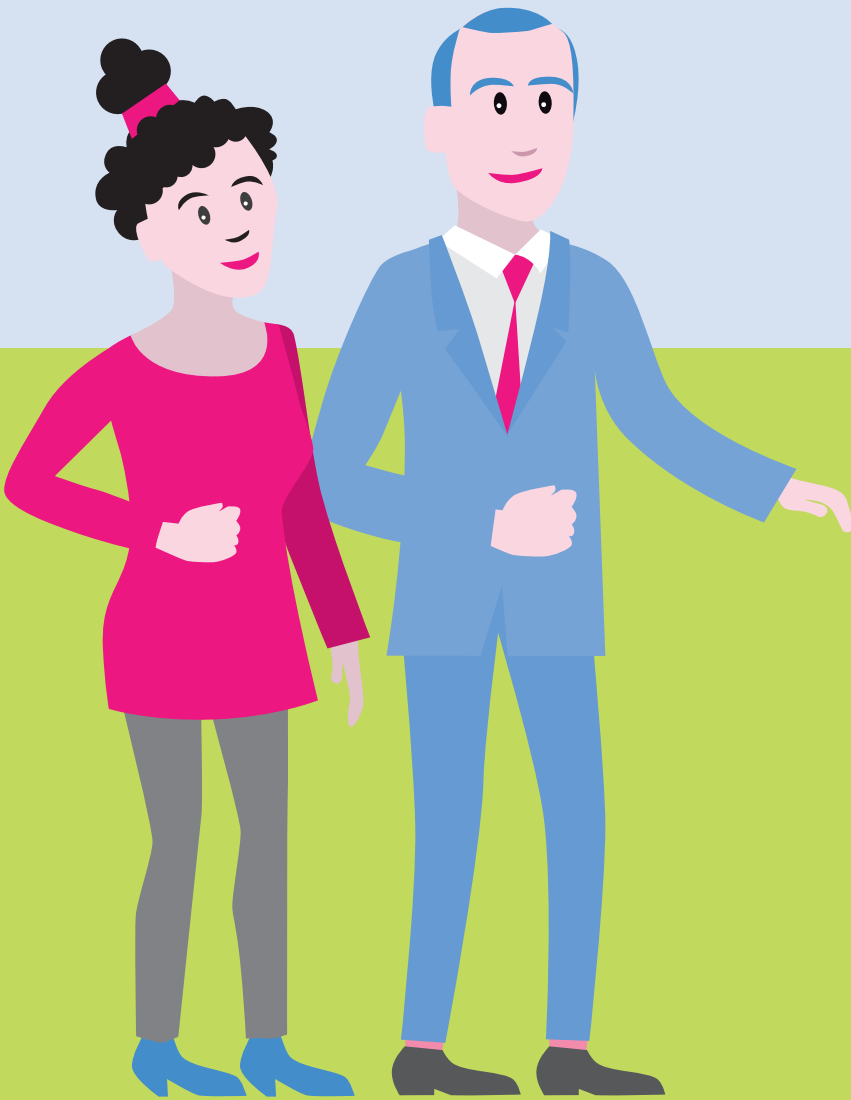
Resultaten en maatschappelijke impact 2020

Stichting Cito jaarverslag 2020

Het verhaal achter de cijfers

Resultaten en maatschappelijke impact 2020

Voorwoord

Het jaar waarin alles anders werd en anders ging. Zo gaat 2020 de boeken in, ook bij Cito. Ineens was daar die pandemie die letterlijk overal oppopte en maatschappelijk ontwrichtend was. Begin 2020 keken we vanuit Nederland nog naar Wuhan als naar een ver-van-mijn-bed-show. Weken later leken ook de beelden vanuit Noord-Italië nog als een andere wereld. Maar het virus kwam ook hier en binnen de kortste keren waren aantallen besmettingen, ziekenhuis- en IC-opnames het gesprek van de dag. Gezamenlijk bekeken we persconferenties, bestudeerden we corona-dashboards en keken we naar routekaarten. En nu – een jaar later – zitten we met elkaar in een lockdown, compleet met een avondklok die lange tijd onbespreekbaar was. Nederland was stiller dan ooit.

In 2020 probeerden we politiek én maatschappelijk steeds weer de juiste afwegingen te maken tussen volksgezondheid, economie en maatschappij. Zoals in het onderwijs, de sector waarmee we ons bij Cito het nauwst verbonden voelen. In maart 2020 gingen de scholen dicht. Gezien alle onzekerheid en onwetendheid over het virus zat er niets anders op dan onderwijs op afstand in te richten. En dat gebeurde ook, in no time. Ondanks dat de overstap groot was, toonde het onderwijs zich flexibel, dapper en inventief. Nog voor de zomer werd fysiek onderwijs weer mogelijk, in elk geval voor het funderend onderwijs. En ja, daar hoorde veel maatwerk bij. Net als kunst- en vliegwerk vanwege de voortdurende uitval van leraren en leerlingen. Vragen als ‘Heeft hij klachten en is ie al getest?’, ‘Heeft zij corona en met wie heeft ze meer dan 15 minuten in haar omgeving gezeten?’, ‘Is hij in quarantaine?’ waren ineens heel gewoon. En communicatie erover werd een belangrijk schakelpunt.

Waar we in de zomermaanden nog hoopten dat scholen nooit meer dicht zouden hoeven gaan, liep dat anders. Na de zomervakantie zette het onderwijs zich in om de achterstanden in te lopen. Maar de confrontaties met uitval, corona én quarantaine bleven. Dat de scholen in december 2020 opnieuw dicht moesten als gevolg van de lockdown, was dan ook, hoewel zeer begrijpelijk vanuit het perspectief van volksgezondheid, een hard gelag. Intussen zitten we alweer in een nieuwe fase. Een fase waarin het virus mutanten blijkt te hebben met een eigen dynamiek. Meer dan ooit wordt duidelijk dat het virus zich niet aan regels lijkt te houden. Sterker dan voorheen komen berichten door over mentale problemen bij scholieren en studenten. Toch houden we hoop, want de grootschalige vaccinaties zijn van start gegaan. Ze zorgen ervoor dat we reikhalzend uitkijken naar een nieuw normaal op het moment dat de vaccinatiegraad dat toelaat.

Hoe corona 2021 precies gaat beïnvloeden, is onbekend. Wel kunnen we ervan uitgaan dat onzekerheid en – zo langzamerhand – gebrek aan perspectief factoren blijven. Om in deze tijden als organisatie verbonden en bij elkaar te blijven, is belangrijk. Alleen zo kunnen we met elkaar waarde blijven toevoegen voor het onderwijs, en dat geeft ons richting én voldoening. Hoe we dat in 2020, toen COVID-19 de wereld over kwam, hebben vormgegeven, staat in deze toelichting op de jaarcijfers 2020. De impact van het virus was groot. Dat illustreren we mede met een tijdlijn, waarin we de politieke interventies combineren met de impact op ons werken en de betekenis die wij – ondanks alles – konden hebben voor het onderwijs.

Inhoud

1	Het verhaal van Cito in 2020	6
	Onderwijs op afstand	6
	Achterstanden	8
	Kansengelijkheid	8
	Strategie rond drie W's	9
2	Centrale Toetsen en Examens	12
	2020: wat was anders?	12
	2020: wat voegden we toe voor het onderwijs?	12
	2021: vooruitblik vanuit strategie én pandemie	13
3	Onderzoek, Kennis en Innovatie	22
	2020: wat was anders?	22
	2020: wat voegden we toe voor het onderwijs?	22
	2021: vooruitblik vanuit strategie én pandemie	23
4	Op afstand werken	24
	Nieuw gedrag of niet?	24
	Verdieping op drie thema's	27
	Thema: energie	27
	Thema: leiderschap	28
	Thema: strategische personeelsplanning	29
5	Risico's	30
	Strategische risico's	30
	Privacy en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	33
	Automatisering en digitalisering	34
	Informatiebeveiliging	37

6 Bericht van de Raad van Toezicht	38
Cito en corona	38
Strategie	39
Uitdagingen	39
Reguliere onderwerpen	40
Zelfevaluatie	40
Nieuw lid RvT	40
Strategiedag en -middag	40
Overleg met de OR	41
Uit de commissies	41
Tot slot	41
7 Financieel	43
Ontwikkelingen in het verslagjaar	43
Resultaat 2020	43
Liquiditeit en financiering	43
Voornaamste risico's en onzekerheden	43
Vooruitzicht	44
8 Jaarrekening 2020	47
9 Overige gegevens	110

1 Het verhaal van Cito in 2020

Raad van Bestuur, Cito

Met de komst van corona naar Nederland werd Cito in haar kern geraakt. Scholen gingen dicht en schakelden over op onderwijs op afstand. Er ging een streep door centrale toetsen en examens, een beslissing die niet meer was genomen sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog. Berichten over groeiende achterstanden en toenemende kansenongelijkheid vereisten actie. En over het belang van toetsen, meten en volgen werd ineens echt anders gedacht. Scholen kregen andere behoeften, andere uitdagingen en als Cito speelden we daar zoveel mogelijk op in en pakten we onze rol.

Ook Cito BV, dochteronderneming van Stichting Cito, werd hard geraakt door corona. Met name de uitgeverij van volgsystemen had het zwaar. Doordat de scholensluiting in het voortgezet onderwijs vrijwel volledig samenviel met de belangrijkste tijdvakken van het volgsysteem CVVO, namen scholen nauwelijks nog toetsen af bij hun leerlingen. In mindere mate gold dit ook voor het basisonderwijs. Dit werd slechts ten dele gecompenseerd. Slechts een beperkt deel van de scholen haalde na de zomervakantie de toetsen alsnog in. Cito BV leed als gevolg van de effecten van de corona crisis een significant omzetverlies in 2020.

Onderwijs op afstand

Indrukwekkend, dat was het, om te zien hoe snel onderwijs op afstand in 2020 werd ingericht. Van primair tot universitair onderwijs, het moest en het kon ook. Binnen no time werd er les gegeven via Zoom, geoefend via diverse oefenplatforms, samengewerkt via Teams of andere platforms én geëxperimenteerd met allerlei vormen om een gevoel te houden bij de voortgang van leerlingen. Scholen grepen massaal naar de digitale toets, een werkstuk, een presentatie, het uploaden van een filmpje.

Tot opluchting van velen werd het funderend onderwijs nog voor de zomer (deels) weer fysiek ingericht. Voor het middelbaar beroepsonderwijs én hoger onderwijs bleef dit heel 2020 onmogelijk. De 1,5 meter-maatregel, die daar wel gold en in het funderend onderwijs niet, maakte het gewoonweg onuitvoerbaar. Ook al werden er soms uitzonderingen gemaakt voor eerstejaars, studeren was alleen online mogelijk.

De coronacrisis trok in het funderend onderwijs ook een streep door de centrale toetsen en examens. Voor het primair onderwijs verviel de centrale eindtoets, voor het voortgezet onderwijs de centrale examens. Natuurlijk had dit gevolgen. Data wijzen inmiddels uit dat van alle groep 8-leerlingen in 2020 zo'n 30% ondergeadviseerd werd. Voor een grote groep leerlingen was het wegvallen van de eindtoets – als bijstelling van het schooladvies – dus echt een gemis. In het voortgezet onderwijs leverden deze bijzondere tijden meer geslaagde leerlingen op dan ooit. Al deze leerlingen behaalden hun diploma met de schoolexamens en konden eventueel een extra kans benutten via de nieuwe resultaatverbeteringstoets, oftewel RV-toets.

Uitgelicht

Het eindexamen van de toekomst – onderzoek met studenten HKU

Facts

Doel	Up-to-date en aantrekkelijke eindexamens die recht doen aan cognitieve kennis en skills.
Aanleiding	Samenwerkingsproject met HKU, opgenomen in het Werkprogramma.
Middel	Prototype van een leestoets Nederlands waarin leerlingen aan de slag gaan in een betekenisvolle context.
Gebruik	Het prototype wordt nu getest met vo-scholen.
Uitvoering	Stichting Cito: divisie OK&I
Impact	Toekomstige eindexamens waardevol houden voor leerlingen in deze tijd en maatschappij.

Begin 2020 brachten we het prototype ‘contextrijk toetsen’ uit. Het prototype was de directe uitkomst van het project ‘Examens van de toekomst’, een samenwerking van CitoLab? met studenten van de HKU. In dat project gingen de studenten op zoek naar mogelijkheden om de eindexamens leuker, waardevoller, motiverender te maken. Hét ultieme idee? Plaats de leerling in een betekenisvolle context! Het idee inspireerde Cito een leestoets te ontwikkelen waarin leerlingen als eindredacteur een krant klaarmaken voor de drukpers.

Vanuit Cito vroegen we de creatieve studenten van de HKU of ze met ons mee wilden denken over de eindexamens van de toekomst. Kunnen we een variant ontwikkelen die leerlingen meer motiveert en recht doet aan skills en vaardigheden? Enthousiast ging een groep studenten aan de slag met het eindexamen Nederlands. De oplossing werd gevonden in een contextrijke toets. Inmiddels is vanuit dit idee een prototype ontwikkeld voor een nieuwe begrijpend leestoets, waarbij leerlingen de taak krijgen een krant drukklaar te maken. Het prototype bevat artikelen met opdrachten. De toetsomgeving maakt het verschil, en doordat teksten mee veranderen met gemaakte keuzes, ervaren leerlingen direct het praktische nut van hun kennis. Of dit leerlingen meer motiveert – en of de nieuwe toetsopzet misschien zelfs de resultaten positief beïnvloedt – testen we in 2021 uit met bovenbouwklassen in het vo.

“Leerlingen missen de praktische toepassing van getoetste kennis en skills. Ze willen weten waar ze het allemaal voor doen en waarom ze die kennis nodig hebben.”

Siem, student HKU

“Leerlingen vertelden ons dat ze begrijpend lezen maar stom vinden. ‘Ja, soms heb je wel een grappige tekst, maar dan nóg... wat heb je er nou aan?’ Daar wilden wij wat op verzinnen.”

Teamhoofd Romy Noordhof, divisie OK&I op cito.nl

Achterstanden

2020 was ook het jaar van (berichten over) onderwijsachterstanden. In de loop van de eerste schoolsluiting kwamen de eerste geluiden naar boven. Logisch, want er zijn verschillen tussen leerlingen die thuis de rust en ruimte hebben om te werken voor school, en leerlingen die dit ontberen. Niet iedere leerling heeft de beschikking over een device om toegang te krijgen tot online onderwijs. En er waren alarmerende signalen over leerlingen met wie geen enkel contact meer mogelijk was. Ze waren van de radar verdwenen.

Al deze signalen leidden in de tweede helft van 2020 tot veel publicaties over onderwijsachterstanden. Soms gebaseerd op onderzoeken die landelijk waren uitgevoerd, soms gebaseerd op regionale data. Ook de uitkomsten werden niet altijd hetzelfde geframed: vaak werd geschreven over achterstanden, wij noemden het een minder grote groei. Het lastige punt in het huidige debat rondom corona-onderwijsachterstanden is dat we geen ervaring hebben met dit soort achterstanden. Niemand weet hoe snel leerlingen gaten zoals deze kunnen inlopen. En omdat niemand het weet, zorgt dit voor vervreemdende discussies. De stellingnames lopen namelijk uiteen van 'leerlingen hebben de achterstand binnen een week naar school weer ingelopen' tot 'ze houden er levenslang last van'. De meningen variëren van 'juist nadruk leggen op wat onze kinderen wél geleerd hebben in deze tijd' tot 'we moeten stoppen met meten'.

Wie het weet, mag het zeggen. Duidelijk is wel, dat er zorgen zijn. Want hoe helpen we leerlingen die een steuntje in de rug nodig hebben? Leerlingen en studenten waarbij het welzijn zo onder druk staat dat het ook hun groei en ontwikkeling in de weg zit? Nooit moeten we een generatie leerlingen demotiveren in hun ontwikkeling. Wij zijn ervan overtuigd dat het meten en in kaart brengen van hiaten dan kan helpen om leerlingen en hun leraren het goede te laten doen. Zodat hun ontwikkeling doorgaat en leerlingen zo min mogelijk last ondervinden. Of de verschillen tussen leerlingen door de schoolsluiting in schooljaar 2019-2020 én schooljaar 2020-2021 groter zijn geworden, weten we niet. Op dit moment beschikken we simpelweg nog niet over data die dit bevestigen of ontkennen. Toch is de zorg zo groot dat minister Slob een Nationaal Programma Onderwijs na corona heeft gelanceerd. In totaal is hiervoor € 8,5 miljard vrijgemaakt, van funderend tot universitair onderwijs. De politiek neemt de gevolgen van de schoolsluiting én het onderwijs op afstand serieus, zoveel is duidelijk. Dat neemt niet weg dat Slob's herstelprogramma waardering én wrevel tegelijkertijd oproept.

Kansengelijkheid

Behalve onderwijsachterstanden werd ook kansengelijkheid in 2020 een groot thema. Onderzoek had al uitgewezen dat de kansengelijkheid in Nederland toenam. Enkele jaren geleden wees de inspectie in de Staat van het Onderwijs er al op, en ook het CPB liet het begin 2020 zien. De coronacrisis zette het onderwerp opnieuw breed en groot op de kaart. Kansengelijkheid heeft een sterke relatie met Cito. We zeggen zelf altijd dat het onderdeel uitmaakt van ons DNA. Vanuit onze oorsprong willen we een bijdrage leveren aan kansengelijkheid; kansengelijkheid maakt ook al jarenlang expliciet onderdeel uit van onze missie. Maar wat is kansengelijkheid eigenlijk? En wanneer lever je daar als organisatie een positieve bijdrage aan? Onze inzet was altijd die van goed en eerlijk toetsen. En dat klopte ook, in de tijd die achter ons ligt. Maar in deze tijd van en na corona, verdient het begrip – en wat het dan betekent voor het onderwijs – een nieuwe duiding. Op dit moment is kansengelijkheid zo'n containerbegrip geworden, dat iedereen er een eigen, andere mening over heeft en iedereen er een eigen, ander steentje aan wil bijdragen.

Kansengelijkheid is het beginsel dat iedereen met dezelfde talenten, evenveel kans zou moeten hebben op de ontwikkeling hiervan, onafhankelijk van bijvoorbeeld geslacht, maatschappelijke starts, enz. Dit wordt nogal eens vertaald als ‘alle mensen worden gelijk behandeld, ongeacht hun onderlinge verschillen’. Maar kijkend naar het onderwijs gaat het er – in deze tijd – juist om dat we leerlingen gelijke kansen geven. Niet ieder kind vertrekt immers vanuit dezelfde basis. Misschien is het nodig om leerlingen een extra steuntje in de rug te geven om die gelijke basis te bereiken. Kijkend naar Cito dragen wij bij aan kansengelijkheid door leerlingen een gelijke toegang tot het vervolgonderwijs te bieden, én tot de arbeidsmarkt (gelijke waarde van een diploma). Daarnaast dragen we bij door eerlijke toetsen. Dat is een veel beperktere bijdrage dan het onderwijs zelf kan toevoegen.

In het afgelopen jaar heeft de Onderwijsraad zich laten horen over kansengelijkheid en de doorgeschoten meritocratische gedachte. Net als vele andere organisaties in het stelsel. En toch, ondanks alle initiatieven zoals bijvoorbeeld vanuit de directie Kansengelijkheid en Onderwijs-ondersteuning van OCW, bleef kansengelijkheid met name een politiek onderwerp. Totdat in 2020 twee zaken bij elkaar kwamen. Door de schoolsluiting werden toegang tot onderwijs op afstand, én rust, veiligheid en ruimte thuis onderwerp van gesprek. Maar nog meer impact had de documentaire Klassen waar kansenongelijkheid voelbaar werd door hoofdpersonen als Anysha en Gianni. Ook binnen Cito voerden en voeren we opnieuw het gesprek over kansengelijkheid. Want wat kunnen en willen wij bijdragen aan kansengelijkheid? Anno nu, en met de uitdagingen die het onderwijs heeft. Als Cito doen we hierbij de belofte onze bijdrage te leveren om de vertraging van leerlingen in kaart te brengen, zodat leerlingen en leraren eigenaarschap kunnen nemen én met elkaar kunnen werken aan een verdere groei die past bij die leerling.

Strategie rond drie W's

Met de komst van de pandemie naar Nederland, de schoolsluiting én het vervallen van de eindtoets en eindexamens, werden we in onze kern geraakt. Het zorgvuldige proces van vraagconstructie en toetsamenstelling voor de eindexamens van 2020, was uiteraard al afgerond, maar de examens werden niet ingezet. Dat de centrale examens geen doorgang vonden, was sinds de oorlog niet meer voorgekomen. Het zette onze wereld en die van het onderwijs op zijn kop. De crisis liet zien waar behoeften van scholen liggen en welk belang toetsen en examinering heeft als de wereld ‘iets anders aan zijn hoofd heeft’. De crisis bracht urgentie aan en vergrootte zaken uit.

Strategisch bevindt Cito zich vanaf 2016 in een transitieproces. Daarbij gaan we enerzijds terug naar de kern met een brede maatschappelijke missie en maken we anderzijds de keuze voor een kennisorganisatie én maatschappelijke onderneming. Het kon een geleidelijke transitie zijn, omdat ons Umfeld niet direct iets geheel anders van ons vroeg. Daarmee konden we de kwaliteit altijd voorop blijven zetten. Door de coronacrisis was die kracht van de geleidelijkheid ineens niet meer snel genoeg.

Snelheid van denken, snelheid van handelen, dat is waar het in de huidige werkelijkheid om draait. Voor Cito is die urgentie nieuw en niet altijd makkelijk. Maar we kunnen het zeker. Dat hebben we de afgelopen coronaperiode zonder meer laten zien. Zo zetten we in maart/april al onze expertise in om vo-scholen in hoog tempo te voorzien van handreikingen voor de nieuwe, ingelaste RV-toetsen. In de zomer startten we in sneltreinvaart het onderzoeksproject Toetsen op Maat op, waarmee vo-scholen eventuele leerachterstanden konden signaleren bij eindexamenkandidaten. Het is die snelheid, die urgentie omzetten naar daadkracht, die we de komende periode moeten doorzetten.

De nieuwe werkelijkheid heeft ons ook vroeger dan gepland aan de slag gezet met de strategie. Waar de strategie van Stichting Cito gericht was op het excellent uitvoeren van de wettelijke taak én zinvol invulling geven aan de publieke taak via het meerjarenbeleidsplan, was nu de vraag niet meer ‘Hoe kunnen we dit alles transparant en voorspelbaar doen?’. De vraag was veel meer ‘Wat kunnen we op dit moment toevoegen voor het onderwijs?’. Vragen die we ons gingen stellen, waren bijvoorbeeld: ‘Wat gebeurt er onder de huidige omstandigheden in de klas en welke vragen leven er?’, ‘Welke waarde kunnen we toevoegen vanuit onze kennis en expertise?’, ‘Welke oplossingen zien we en kunnen we snel brengen?’. Het zijn deze vragen die – samen met heel veel andere – hebben geleid tot een hernieuwde strategie.

Het is nu wezenlijker dan voorheen om onze toegevoegde **waarde** te definiëren per divisie. Het is nu belangrijker dan eerder om te kunnen werken met medewerkers die **weerbaar** zijn in sterk veranderde omstandigheden. Als organisatie is het nu van levensbelang om **wendbaar** te zijn. Hoe willen we anders toegevoegde waarde voor het onderwijs blijven leveren? De komende strategieperiode zullen we buiten onze kaders moeten denken. Uit onze comfortzone moeten stappen. De drie W’s zijn daarbij onze toetssteen. Ze zetten de kaders neer voor ons denken en handelen, vormen de lijn waarlangs we onze dienstverlening én organisatie op af stemmen. Dit zijn Cito’s drie W’s voor 2020 – 2022: Waarde toevoegen, Wendbaar zijn en Weerbaar blijven.

Uitgelicht

Onderzoeksproject Toetsen op Maat

Facts

Doel	Eventuele onderwijsachterstanden in kaart brengen bij eindexamenleerlingen.
Aanleiding	Coronacrisis, herstart scholen na een eerste periode van thuisonderwijs.
Middel	Duizend korte, digitale leerdoeltoetsen (later ook nog aangevuld met domeintoetsen) voor zeven verschillende vakken op vmbo-, havo- en vwo-niveau.
Gebruik	Honderden vo-scholen deden mee met Toetsen op Maat.
Uitvoering	Stichting Cito: divisies CTE en OK&I.
Impact	Waarde toevoegen voor het onderwijs in crisistijd.

Aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, economie, wiskunde, natuurkunde en scheikunde. Het waren de vakken waarvoor Stichting Cito in de zomer van het coronajaar 2020 in razend tempo duizend korte leerdoeltoetsen ontwikkelde. Speciaal bedoeld voor eindexamenleerlingen op vmbo, havo en vwo. Want waar sta je na zo'n eerste lockdown? Heb je misschien ondanks de periode van thuisonderwijs toch een kennisachterstand opgelopen? Het eerste idee om vo-scholen een extra handje te helpen leidde uiteindelijk tot een succesvol project met impact. Scholen namen duizenden leerdoeltoetsen af.

Voor Cito zelf was Toetsen op Maat een race tegen de klok. Er was weinig tijd en de omstandigheden waren bijzonder. Met enorme drive, doorzettingsvermogen en flexibiliteit lukte het om een volledig nieuw type toetsen met een volledig nieuw type vraagstelling in september live te zetten. De toetsafname sloot in januari 2021, en inmiddels doen we vanuit divisie OK&I onderzoek op de geanonimiseerde data. Daarmee is Toetsen op Maat een mooi voorbeeld van een project met een dubbele laag: het onderwijs in no-time voorzien van toetsen om kennisachterstanden op te sporen én data verzamelen voor verder onderzoek naar de impact van corona. Zo voegen we via Toetsen op Maat op twee manieren waarde toe voor het onderwijs.

“In het oorspronkelijke plan zouden we alleen de vakken natuurkunde en economie meenemen. Maar het idee sloeg zo aan, dat het project explodeerde. Binnen twee weken wisten we dat we toetsen konden construeren voor 7 vakken van vmbo basis tot vwo. We werkten in een team van dertig toetsdeskundigen en twintig assistenten om de datum van livegang te halen.”

Bernadette Kruijver (projectleider divisie Centrale Toetsen en Examen)

2 Centrale Toetsen en Examens

Divisie CTE, Stichting Cito

In opdracht van de overheid werken we bij Cito al jarenlang aan centrale toetsen en examens. Die opdracht is vastgelegd in de Wet SLOA 2013 en wordt gefinancierd met een overheidsbijdrage. We hebben dus een wettelijke taak, die we uitvoeren vanuit Stichting Cito en – meer specifiek – onze divisie Centrale Toetsen en Examens (CTE). Jaarlijks ontwikkelen we daar de centrale eindtoets voor het basisonderwijs, de centrale eindexamens voor het voortgezet onderwijs en de centrale examens Nederlands en Engels voor het mbo. Dit deden we ook voor het toets- en examenjaar 2020, maar door corona liep alles anders.

2020: wat was anders?

Voor Cito's divisie CTE was 2020 een bijzonder jaar. Op 18 maart maakte de minister kenbaar dat er vanwege COVID-19 en de schoolsluiting in 2020 geen eindtoetsafname in het basisonderwijs zou zijn. Nog geen week later, op 24 maart, volgde het bericht dat er in 2020 ook geen centrale eindexamens voor het voortgezet onderwijs zouden zijn. Het was een unicum: de laatste keer dat er geen centrale eindexamens plaatsvonden, was in 1945.

Nu de examens niet doorgingen, konden leerlingen op basis van hun schoolexamencijfers een diploma behalen. Leerlingen die op basis van hun SE-resultaten dreigden te zakken, kregen een extra kans hun diploma te behalen en mochten voor maximaal twee vakken¹ een resultaatverbeteringstoets maken. Deze RV-toetsen moesten – net zoals de schoolexamens – gemaakt worden door de scholen zelf, en moesten zo veel mogelijk de stof uit het hele Programma van Toetsing en Afsluiting op een school beslaan. Wat in 2020 wel doorging, was de afname van de mbo-examens. Wel kwamen er voor en na de zomer verlengde afnameperiodes in het mbo, zodat scholen bij de afname rekening konden houden met alle coronamaatregelen.

2020: wat voegden we toe voor het onderwijs?

Dat we als CTE in 2020 te maken kregen met het niet-doorgaan van de eindtoets en de examens, kwam onverwacht. Toch liet het ook zien dat we als organisatie in staat zijn om te schakelen en wendbaar te zijn. Naast de reguliere toets- en examenproductie die gewoon doorliep, pakten we in korte tijd aanvullende werkzaamheden op. Om scholen te helpen bij het

1 Vmbo bb- en kb-leerlingen mogen normaliter al twee herkansingen doen (het beroepsgerichte profielvak en één avo-vak). Zij mochten daarom voor maximaal drie vakken deelnemen aan RV-toetsen, namelijk het beroepsgerichte profielvak en twee avo-vakken.

ontwikkelen van de resultaatverbeteringstoets, ontwikkelden we een handreiking RV-toets. Daarin gaven we scholen handvatten voor het ontwikkelen en becijferen van deze toetsen. Ook openden we samen met Kennisnet en SLO de online helpdesk Hulp bij Examens, waar scholen terecht konden met vragen over hun schoolexamens en de RV-toetsen. Eind augustus lanceerden we voor vo-scholen Toetsen op Maat. Een project waarmee we scholen in staat stelden het kennisniveau van hun eindexamenleerlingen in kaart te brengen. We deden dat door korte leerdoeltoetsen te ontwikkelen voor vijf vmbo-vakken en zeven havo/vwo-vakken. Op de data die we hiermee verzamelden, doen we inmiddels onderzoek.

In 2020 hebben we nieuwe stappen gezet om de betrokkenheid van het onderwijsveld bij de totstandkoming van onze toetsen en examens, te stimuleren. Na de zomer startten we met de Pilot Toetsexpert, waarbij docenten die al meewerken aan de constructie van de centrale examens zich verder kunnen bekwamen als toetsexpert. Verder konden we meer docenten betrekken bij de examenontwikkeling door – naast de reguliere constructiegroepen – te werken met constructiegroepen op afstand. Het is onze bedoeling om onze kennis meer het onderwijsveld in te brengen en een grotere verbondenheid te creëren tussen het onderwijsveld en divisie CTE.

Binnen onze divisie hielden we ook in 2020 oog voor verdere aanpassing en verbetering van onze instrumenten. Daarom initieerden we het afgelopen jaar onderzoeken en ontwikkelprojecten op onder andere het vlak van bredere meting van vaardigheden, flexibilisering van toetsen en examens en professionalisering van beoordeling. Hierbij legden we ook dwarsverbanden met ontwikkelingen die gaande zijn binnen curriculum.nu. Uiteraard waren we vanuit onze wettelijke taak ook gesprekspartner voor de toets- en examenketen. Zo dachten we via diverse kanalen mee over het nieuwe stelsel voor doorstroomtoetsen in het basisonderwijs, waarvoor het wetsvoorstel eind december naar de Kamer verstuurd is. En we leverden actief input voor scenario's voor centrale examens in 2021.

2021: vooruitblik vanuit strategie én pandemie

Net als in 2020 heeft COVID-19 ook in 2021 invloed op onze wettelijke taken. In december maakte de minister bekend dat er aanvullende maatregelen komen voor de centrale examens vo in 2021, waaronder een uitgebreid tijdvak 2 en een extra tijdvak 3 voor de zomer. Als divisie CTE dragen we hieraan bij door in korte tijd extra examens te construeren, te ondersteunen in de organisatie van de extra tijdvakken en scenario's uit te werken voor de normering. Bij de mbo-examens gaan we door met het creëren van extra flexibiliteit door de verlengde afnameperiodes voort te zetten.

COVID-19 – en de impact daarvan op onze toetsen en examens – brengt sterker dan ooit de maatschappelijke discussie op gang over de **waarde** van centrale toetsen en examinering. Ook intern blijven we deze discussie voeren. Als divisie leveren we ook in 2021 een bijdrage aan het debat door kennisoverdracht, door in te spelen op ontwikkelingen, door onderzoek te initiëren, maar vooral ook door actief in gesprek te gaan met het veld en zichtbaar te zijn. Op die manier dragen we ook bij aan de **weerbaarheid** van CTE.

Alle ontwikkelingen in 2020 hebben ons als divisie laten zien dat we **wendbaar** zijn. Dit geeft vertrouwen. Want ook de komende jaren zal er een groot beroep op onze wendbaarheid gedaan worden. Daarom blijven we werken aan een veranderende organisatie, die flexibel kan inspelen op een veranderende omgeving en daarbij een proactieve rol op zich kan nemen in de toets- en examenketen.

24 januari

Benoeming
directeur OK&I,
Saskia Wools.

28 januari

Showcase project HKU:
Eindexamen van de toekomst.

5/6 februari

IPON, deelname IPON met
presentatie prototypes.

28 februari

Publicatie
werkprogramma
2020.

Februari

Reis van medewerkers naar
Vietnam op het laatste moment
afgeblazen, vanwege snel
verslechterende situatie in Azië.
Binnen het MT maken we de
afpraak dat we elkaar altijd
kunnen bereiken, mocht dat
nodig zijn.

Januari

Het begin | In China duikt een
mysterieuze longziekte op. In de
loop van de maand worden de
berichten steeds alarmerender.

28 januari

RIVM twittert dat het coronavirus
niet makkelijk overdraagbaar is van
mens op mens. Er is bezorgdheid dat
het virus meekomt met bestellingen
uit China.

Februari

Ontkenningsfase | Er is nog
weinig ongerustheid over het
coronavirus in Nederland. Pas in
de laatste week van februari
begint de situatie door te
dringen bij het grote publiek en
beleidsmakers.

27 februari

De eerste melding van een patiënt met
het nieuwe coronavirus in Nederland
(in Noord-Brabant).

28 februari

Er leven veel vragen rond het
coronavirus. Op [rijksoverheid.nl/](http://rijksoverheid.nl/coronavirus)
coronavirus wordt alle informatie
gebundeld.

6 maart

Noord-Brabant gaat in lockdown. De eerste medewerkers (waaronder onze voorzitter van de Raad van Bestuur) kunnen niet meer naar Cito komen.

Maart

Noodstop | Halverwege maart 2020 maakt Nederland een noodstop. De 'intelligente' lockdown wordt ingevoerd.

12 maart

Heel werkend Nederland wordt opgeroepen om zoveel mogelijk thuis te werken of de werktijden te spreiden. Hogescholen en universiteiten gaan over op online onderwijs.

15 maart

Alle scholen en kinderopvangorganisaties sluiten van 16 maart t/m 6 april. Een uitzondering geldt voor kinderen van ouders in cruciale beroepen.

16 maart

Het Cito-pand sluit, we schakelen razendsnel over op thuiswerken. Daarvoor leveren we laptops uit met Teams, Pulse en VDI. Communicatie is essentieel: via dagelijkse corona updates, stand-ups via Teams en veel contact tussen leidinggevenden en medewerkers loopt het werk goed door. De grootste aandachtspunten in het medewerkersonderzoek – communicatie en afhankelijkheid van IT – zijn nu de factoren die essentieel zijn en waar medewerkers hun waardering over uitspreken.

17 maart

Om scholen te helpen bij het organiseren van onderwijs op afstand, start Kennisnet in samenwerking met OCW en onderwijsorganisaties het online platform lesopafstand.nl.

17 maart

Minister Slob maakt bekend dat er maatregelen komen voor de centrale examens in het voortgezet onderwijs.

20 maart

Start productie infographics toetsen op afstand.

18 maart

Minister Slob maakt bekend dat er geen Centrale Eindtoets wordt afgenomen in het basisonderwijs.

24 maart

Minister Slob maakt bekend dat er ook geen Centrale Examens worden afgenomen. Leerlingen kunnen hun diploma halen op basis van de schoolexamens.

April

De afnameperiodes van de centrale examens mbo (Nederlands en Engels) worden verruimd om mbo-instellingen meer tijd te geven de examens af te nemen.

2 april

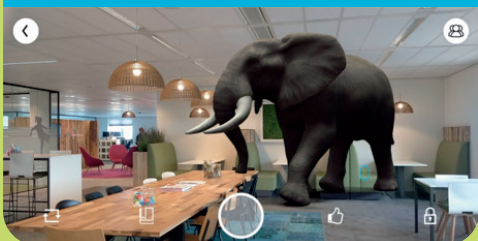
De online helpdesk VO – een gezamenlijk initiatief van Cito, Kennisnet en SLO – start. Bij deze helpdesk die bemend wordt vanuit Cito, kunnen scholen terecht met vragen rondom de schoolexamens en de RV-toets.

22 april

Cito publiceert een handreiking voor RV-toetsen waarmee docenten en scholen ondersteund worden bij het vormgeven van de Resultaatverbeteringstoets.

Mei

Start samenwerking met Rolf Groep: gebruik van AR bij toetsen.

Mei

Start project Toetsen op Maat.

April

Lockdown 1 | Nederland is in de ban van de intelligente lockdown.

2 april

In het mbo wordt meer maatwerk mogelijk bij diplomering en beroepspraktijkvorming.

8 april

Er verschijnt een Kamerbrief met de tijdelijke slaag-zakregeling voor de examens in het voortgezet onderwijs.

21 april

Het kabinet maakt bekend dat basisscholen, scholen voor speciaal (basis)onderwijs en de kinderopvang vanaf 11 mei op een aangepaste manier weer open gaan.

Mei

Opstarten | Scholen en kinderdagverblijven starten voorzichtig weer op. Verdere versoepelingen worden aangekondigd.

11 mei

Na de meivakantie gaan basisscholen gedeeltelijk open: leerlingen gaan voor de helft van de tijd in kleinere groepen naar school. Voor de andere helft van de tijd krijgen ze huiswerk mee.

19 mei

Er wordt bekendgemaakt dat leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs per 2 juni weer naar school kunnen. Het primair onderwijs gaat op 8 juni volledig open.

2 juni

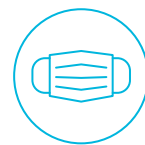
Het Cito-pand gaat deels open, voorzien van bewegwijzering en met hygiënemaatregelen. Veilig en gezond werken en ontmoeten staan voorop. De geldende richtlijnen communiceren we via de flyer 'Op weg naar het nieuwe vitale Cito' en intranetpublicaties. Medewerkers komen naar kantoor op basis van vrijwilligheid. Het zijn er zo'n 100-150 per dag. Iedere medewerker is maximaal twee dagen per week welkom.

29 juni

Via een medewerkerenquête peilen we de algemene stemming, het contact met collega's en de werkomstandigheden. De conclusie is dat de stemming redelijk tot goed is. Medewerkers ervaren wel stress, soms door de vele Teams-vergaderingen. Zie infografic voor de uitslag.

Juni

Controlefase | Volledige heropening van het basisonderwijs. Het ov gaat weer volledig rijden (mondkapje verplicht). Iedereen met klachten kan zich laten testen.

10 juni

Wijziging van het Besluit eindexamens voortgezet onderwijs vanwege regels over het afronden van het cijfer voor de Resultaatverbeteringstoets (de extra herkansingsmogelijkheid voor eindexamenleerlingen in het vo).

24 juni

Bekendmaking dat middelbare scholen na de zomer volledig open mogen. Vanaf 1 juli hoeven leerlingen in de school geen 1,5 meter afstand meer te bewaren.

Juli

Selectie platforms voor Toetsen op Maat.

Augustus

Toetsen op maat is beschikbaar voor het voortgezet onderwijs. Met korte leerdoeltoetsen kunnen scholen het kennisniveau van hun examenleerlingen in kaart brengen.

Augustus

Gunning en start project Haalbaarheidsstudie Centrale proeven Vlaanderen.

Juli

Nieuwe zorgen | Het lijkt rustig, maar halverwege de maand stijgt het aantal besmettingen. Het blijkt de start van een tweede golf.

Augustus

Op de rem trappen | Het aantal besmettingen stijgt en stabiliseert halverwege de maand. Steeds meer landen doen hun grenzen op slot.

31 augustus

Vanaf maandag 31 augustus zijn alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs weer volledig open.

31 augustus

Een nieuwe Kamerbrief bevat afspraken voor het nieuwe schooljaar. Met onder meer verlengingen voor: de aanlevertermijn van de schoolexamencijfers, de afnameperiode van de flexibele digitale centrale examens (vmbo) en de afnameperiode van de cspe's (vmbo).

September

De pilot toetsexpert gaat van start. Constructiegroepleden die meewerken aan de centrale examens vo krijgen in deze pilot de gelegenheid om zich verder te bekwamen als toetsexpert.

1 september

We versoepelen de regels voor het Cito-pand. Dagelijks mag – met behoud van 1,5 meter afstand – 40% van de medewerkers aanwezig zijn op kantoor. Medewerkers komen op basis van vrijwilligheid, eventueel vaker dan twee keer per week. Teams kunnen incidenteel weer bij Cito vergaderen.

1 september

Start promotie onderzoek naar gamification in summatieve toetsen in samenwerking met Ex:plain.

4 september

Promotie Kimberley Lek.

16 september

Start Onderzoeksproject NRO 'Werkplaats Democratisering kritisch denken' in samenwerking met ROC van Twente, ROC Midden Nederland, Hogeschool Utrecht, Universiteit Twente, Rijksuniversiteit Groningen.

28 september

Vanaf februari voerden we – grotendeels online – gesprekken met de bonden over een nieuwe CAO voor Cito. Op 28 september laten de bonden weten dat hun achterban instemt met het onderhandelingsresultaat. We hebben een onderhandelingsakkoord en een nieuwe CAO!

29 september

De regels worden aangescherpt. We sluiten het pand weer.

September

Tweede golf | Op 22 september is het officieel: de start van de tweede golf. De angst voor een nieuwe lockdown groeit, maar het kabinet aarzelt met maatregelen.

18 september

Voor zes veiligheidsregio's worden regionale maatregelen afgekondigd om de verspreiding van het virus tegen te gaan.

28 september

Aankondiging aangescherpte maatregelen om verspreiding van het virus terug te dringen. Thuiswerken blijft de norm.

Oktober

De eindrapportage van het Project Ieders Examen onder regie van CvTE is opgeleverd. Voor Cito krijgt dit een vervolg doordat het project constructiegroep op afstand structureel ingebed wordt.

Oktober

Start productie Podcast Kansengelijkheid, met medewerking van de Gelijke Kansen Alliantie.

5 november

Onderzoeksrapport 'effecten van achterstands-onderwijs in het PO gepubliceerd'.

Oktober

Lockdown 2 | Nederland zit midden in de tweede golf, inclusief een tweede (gedeeltelijke) lockdown. De regering maakt zich zorgen en komt met extra maatregelen.

13 oktober

Strengere maatregelen zijn nodig. Het kabinet komt met een beperking van contactmomenten en reisbewegingen, ondersteuning bij het kunnen naleven van de basisregels en een striktere handhaving.

23 oktober

Er worden meer dan 10.000 nieuwe corona-besmettingen gemeld in een etmaal.

November

Stabilisatie | November brengt geen verlichting. Wel daalt het dagelijks aantal positief geteste personen.

10 november

In een brief gaat minister Slob in op de achterstanden die leerlingen hebben opgelopen als gevolg van de corona-epidemie en de aanpak daarvan.

20 november

Met een Kamerbrief bericht de minister dat de cspe's dit schooljaar alleen als schoolexamen kunnen worden afgenomen.

30 november

Start uitzending documentaireserie Klassen over de strijd voor gelijke kansen in het onderwijs.

December

Vanaf de zomer is er hard gewerkt aan scenario's voor de centrale examens voortgezet onderwijs in 2021. Op 16 december maakt de minister bekend dat hij de examens door wil laten gaan met aanvullende maatregelen. Het tweede tijdvak wordt uitgebreid naar 10 dagen en er komt een extra tijdvak voor reguliere leerlingen begin juli. Ook krijgen leerlingen een extra herkansingsmogelijkheid.

December

We plannen in samenwerking met de Inspectie vervolgonderzoek naar de effecten van Corona en de schoolsluitingen op leerprestaties. Zowel in het VO als het PO.

1 december

Scenarioreport Toetsen op Afstand opgeleverd.

December

Harde lockdown | Halverwege de maand wordt een harde lockdown ingesteld. Het aantal besmettingen stijgt verder.

10 december

Bekend wordt dat veel leerlingen een lager schooladvies hebben gekregen door het wegvallen van de eindtoets. Minister Slob zet in op doorgang van de eindtoets in 2021.

14 december

Afkondiging lockdown per 16 december. Niet-essentiële winkels, musea, dierentuinen en alle scholen gaan dicht. Leerlingen en studenten krijgen onderwijs op afstand. Leerlingen en studenten in een kwetsbare positie, en examenleerlingen kunnen wel fysiek naar school.

16 december

Minister Slob maakt diverse maatregelen bekend over de eindexamens in 2021. Zo mogen leerlingen het centraal examen spreiden over twee tijdvakken, wordt het tweede tijdvak uitgebreid naar 10 afnamedagen en komt er een extra herkansing voor een centraal examen. Ook gaat CvTE een andere aanpak van de normering hanteren.

3 Onderzoek, Kennis en Innovatie

Divisie OK&I, Stichting Cito

Cito's divisie Onderzoek, Kennis en Innovatie (OK&I) startte het jaar 2020 met een nieuwe organisatorische inrichting. Ingegeven door de wil om de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan te versnellen en beloften aan het onderwijs te kunnen vervullen. Waar OK&I eerst werd gevormd door de twee afdelingen POK & CitoLab, ging de divisie vanaf begin 2020 verder met drie teams: team Onderwijskundig Onderzoek, team Prototypes en team Psychometrisch Onderzoek en Dienstverlening. Elk team heeft een eigen teamhoofd, aangestuurd door de directeur Onderzoek, Kennis en Innovatie.

2020: wat was anders?

Voor OK&I stond het eerste kwartaal in het teken van de inrichting van de nieuwe divisie en de transfer naar thuiswerken, toen corona in Nederland voet aan de grond kreeg. Het had direct gevolgen voor de teamvorming. Die werd onder andere versneld door de toegenomen urgentie om een aantal acute corona-gerelateerde dossiers op te pakken. Het betekende ook dat onze uitvoering van het werkprogramma 2021 (wat normaliter een groot deel van de OK&I-activiteiten stuurt) voor een deel werd ingehaald door de dagelijkse realiteit die corona ons bracht. Schoolbezoeken konden niet doorgaan. Congressen waar onderzoekers zouden spreken en we onze kennis in het wetenschappelijk forum zouden delen, werden verplaatst, afgezegd en later in het jaar online ingehaald. Onderzoekscalls vanuit het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) werden uitgesteld en workshops werden afgezegd.

Daar stond tegenover dat het onderwijs direct meer behoefte had aan kennis over toetsen op afstand, over het gebruik van data als alles anders is. In het voorjaar richtten we ons daarom vooral op werkzaamheden die we vanuit huis konden doen en waarmee we scholen konden ondersteunen. In het najaar bedachten we voor veel activiteiten die anders 'fysiek' plaatsvonden, alternatieven. We participeerden in online conferenties en online beurzen. Zelfs de gebruikerstesten van onze prototypes op scholen transformeerden we naar online events. Uiteindelijk konden we in 2020 evenveel of wellicht zelfs meer werk verrichten dan voorzien. Alleen de invulling van ons werk was anders, omdat het veld ons daarom vroeg.

2020: wat voegden we toe voor het onderwijs?

Tijdens de pandemie werd al snel een beroep gedaan op onze algemene psychometrische en assessmentexpertise. Zo konden we onze kennis inzetten en vertalen naar handreikingen voor de praktijk over toetsen op afstand. In een samenwerking met Kennisnet en SLO, maar ook zelfstandig vanuit cito.nl, deelden we kennis en infographics om scholen de eerste fase door te

helpen. Ook startten we een helpdesk voor leraren die vragen hadden over schoolexamens, om zo een bijdrage te blijven leveren aan de kwaliteit van examens in Nederland.

Daarnaast dachten we na of we opgelopen onderwijsachterstanden in beeld konden brengen, of inzicht konden geven in leervertraging. We startten het ontwerponderzoek Toetsen op Maat, waarbij we voor eindexamenkandidaten korte, snelle leerdoeltoetsen maakten waarmee scholen kennishiaten konden opsporen. Daarnaast voerden we onderzoek uit op basis van data uit het leerlingvolgsysteem van Cito BV. Daarmee lieten we zien dat kinderen in het basis-onderwijs minder voortgang hadden geboekt dan in andere jaren het geval was.

Naast deze additionele activiteiten ging het reguliere werk gewoon door. We adviseerden CvTE en OCW over psychometrische aspecten van centrale toetsing en dachten bijvoorbeeld mee over de impact van het wegvallen van de centrale eindtoets en de centrale examens. Er werd gewerkt aan een adviesrapport voor het Vlaamse ministerie over de invoering van centrale proeven. Bij team Prototypes werd een meetinstrument voor de Peiling Digitale Geletterdheid ontwikkeld en ontstond een eerste concept van een burgerschapstoets.

2021: vooruitblik vanuit strategie én pandemie

In 2021 zetten we vanuit divisie OK&I een volgende stap in onze positionering. We zetten ramen en deuren nog meer open en laten via een vernieuwd deel op cito.nl zien wat we allemaal doen en kunnen betekenen. Ook zoeken we actief de samenwerking op met ketenpartners en bundelen we de krachten bij een aantal projecten. We willen **waarde** toevoegen aan het onderwijs door kennis van verschillende disciplines bij elkaar te brengen. 2021 zal daarnaast in het teken staan van de ontwikkeling van een nieuw meerjarenbeleidsplan voor de jaren 2022 tot en met 2025. Dit biedt een mooie kans om de lessen die het coronajaar ons heeft opgeleverd, om te zetten in een langetermijnvisie op de positie van onderwijskundig meten in de toekomst.

In 2020 hebben we als divisie goed kunnen reageren op verzoeken die onverwacht op ons afkwamen. Tegelijk liet dit zien dat niet al onze processen en gereedschappen ingericht zijn op grote verschuivingen. We zetten in 2021 daarom expliciet in op het aanscherpen van processen en het moderniseren van onze gereedschapskist. Het moet ons **wendbaar** maken, waardoor we sneller kunnen reageren op een veranderende vraag.

Steeds meer zien we vanuit OK&I de noodzaak om met en voor verschillende partijen te werken. Want als we veel verschillende praktijkvragen uit verschillende contexten kunnen beantwoorden, groeit onze kennis. Dat maakt ons ook een betere partner voor de overheid. Als we kennis hebben op verschillende domeinen, in verschillende sectoren, maakt dat ons **weerbaar**. Om deze contexten bereikbaar te houden, zetten we in 2021 in op een duidelijkere positionering, op het inkleuren van acquisitie passend bij een publieke kennisinstelling en op het vergroten van competenties van medewerkers bij het delen en toegankelijk maken van onze kennis.

4 Op afstand werken

Zonder het te beseffen gingen we begin maart 2020 met alle Cito-collega's op een bijzondere groepsreis. En wij niet alleen, we gingen op reis met de hele wereld. Onze gewoontes en routines, ook de routines op het werk, werden in de war geschopt. We zochten en bleven zoeken naar het nieuwe normaal. Het voelde alsof we samen in een achtbaan zaten: nooit wetend wat er komt, spannender dan gedacht en met een continue vraag om een reactie. Die achtbaan heeft nu 'het grote ondertussen' bereikt. Een tussentijd, waarin oude aanpakken, bekende manieren, ongeschreven regels en betekenissen niet meer gelden of werken. We blijven zoeken naar nieuwe gewoontes, steeds opnieuw. Inmiddels vragen we ons af of al die nieuwigheden alleen voor nu zijn of ook voor straks? En dan nog zo'n vraag: kunnen of willen we nog wel terug naar het oude?

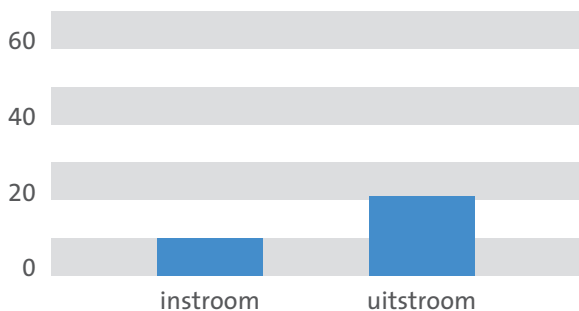
Nieuw gedrag of niet?

Grote delen van de wereld waren al met een groepsreis onderweg, toen Cito erbij betrokken raakte. Enkele medewerkers moesten op reis, naar een opdracht in Vietnam. Alleen: daar was al corona geconstateerd en wat vonden wij hiervan als werkgever? Was het wel verantwoord dat onze mensen zouden vertrekken? En wie moest daarover beslissen? Moesten we daar nou echt over besluiten in het managementoverleg in bijzijn van de Raad van Bestuur? Zo serieus kon het toch niet zijn? Na contacten met onze opdrachtgever bleek dat de gezondheids crisis in Azië sterk toenam. Pas op de dag voor vertrek besloten we daarom onze medewerkers niet te laten afreizen. Een juiste keuze, want het internationale vliegverkeer vanuit Azië werd nog dezelfde week afgeschaald.

Moesten we ons misschien dan toch voorbereiden op een crisis waarvan we geen idee hadden hoe die eruit zou zien, wat ons te wachten stond? Wat hadden we ook al weer geleerd over crisismanagement in 2019? Onze conclusie was: laten we het zekere voor het onzekere nemen. Laten we in ieder geval zorgen dat we elkaar kunnen bereiken, mocht dat nodig zijn. En toen ging Noord-Brabant in lockdown. Dat betekende dat de eerste medewerkers, waaronder onze voorzitter van de Raad van Bestuur, niet meer naar Cito konden komen. Vanaf dat moment werden er ook breder binnen Cito gesprekken gevoerd. Terwijl de een het niet kon waarderen dat de voorzitter thuisbleef, vond de ander het een goed en verantwoordelijk besluit. En zo werd van ons nieuw gedrag gevraagd, en hadden we daar ook een mening over.

HRM cijfers Stichting Cito 2020

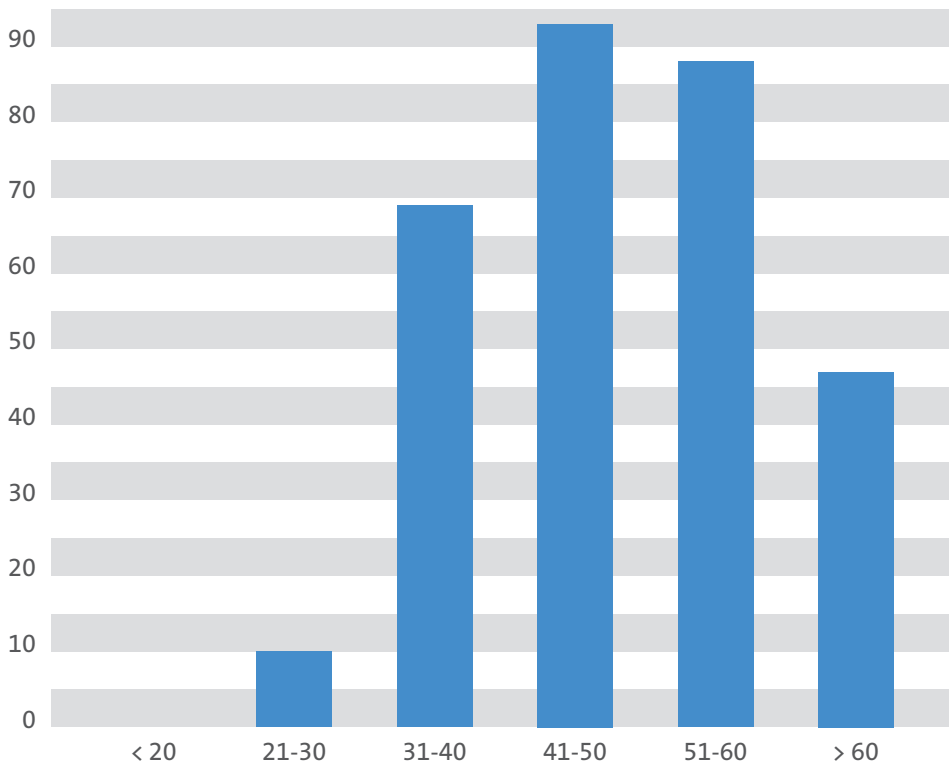
Instroom en uitstroom

Personele cijfers gedurende 2020

Bedrijf	Aantal medewerkers	FTE	Contracten bepaalde tijd FTE	Contracten onbepaalde tijd FTE
Stichting Cito	307	261,8	16,8	245,0

Leeftijdsofbouw 307 medewerkers

Uitgelicht

Enquête ‘Werkbeleving in Coronatijd’

Facts

Doel	Peilen van de stemming, thuiswerkomstandigheden en het contact met collega's onder medewerkers.
Aanleiding	Coronacrisis en de oproep om zoveel mogelijk thuis te werken.
Middel	Online enquête.
Gebruik	Medewerkers Stichting Cito en Cito BV.
Impact	Zorgen voor weerbare medewerkers in sterk veranderde omstandigheden.

“Werk zoveel mogelijk thuis”. Het was een ogenschijnlijke korte boodschap, met nogal wat impact voor Cito. Vanaf maart werkten we ineens allemaal vanuit huis. En na een korte, voorzichtige versoepeling rond de zomermaanden, werd thuiswerken in het najaar opnieuw de norm. Voor medewerkers en management ontstond de nieuwe uitdaging om contact, verbinding en motivatie te houden op afstand. Ook werk-omstandigheden thuis werden ineens belangrijk. In juni en november besloten we de stemming onder medewerkers officieel te peilen met een enquête.

De meting in juli werd ingevuld door 354 medewerkers. Op basis van de resultaten konden we concluderen dat de stemming onder medewerkers op dat moment redelijk tot goed was. Er was wel wat stress, soms door de vele Teams-vergaderingen. De informatiedeling en samenwerking met collega's bleken goed te verlopen, maar onderlinge sociale contacten bleven achter.

De meting van november werd ingevuld door 244 medewerkers. Op dat moment bleek de stemming onder medewerkers niet zoveel veranderd. Daar waar wel sprake was van een verandering, zagen we een lichte (maar niet significante) verslechtering.

Beleid maken

De resultaten gebruiken we uiteraard om beleid te maken voor de overbruggingsperiode en de periode ná corona, waarbij we deels zullen werken vanuit huis en deels bij Cito.

Ook zijn de resultaten besproken tijdens sessies met leidinggevenden, waar hun is gevraagd de enquêteresultaten te bespreken met hun teams en samen in gesprek te gaan over verwachtingen ten aanzien van elkaars aanwezigheid.

Verdieping op drie thema's

We hadden vele plannen voor 2020, ook op HR-gebied. In 2019 stonden drie thema's centraal: 'energie krijgen van het werk', 'leiderschap' en 'strategische personeelsplanning in relatie tot organisatieontwikkelingen'. In 2020 zouden we ons daarop verdiepen. Die verdieping ontstond inderdaad, maar anders dan we gedacht hadden.

Thema: energie

"Werk zoveel mogelijk thuis". Een ogenschijnlijke korte boodschap, met nogal wat impact voor ons als Cito. Met man en macht werkten we aan het creëren van volwaardige thuiswerkplekken voor alle medewerkers. Laptops moesten besteld, ingericht, verstrekt worden. En op zo'n manier dat onze medewerkers geen gezondheidsrisico's liepen.

In de tussentijd zorgden onze medewerkers er thuis voor, dat ze – ook als er geen laptop was – door konden blijven werken. Allemaal via Office 365, wat voor de meesten van ons nieuw en soms ook stressvol was. Zo raakten we langzaam aan gesetteld. En in eerste instantie was dat best oké. Het was lekker om even niet meer in de file te staan, geen reistijd te hebben, tijd te hebben voor een boek of sport. Om contact te zoeken met elkaar, organiseerden we al snel onze eerste online vergaderingen. Dat we elkaar alleen nog spraken via beeldschermen was gek, en het kostte ook energie om de bijbehorende vaardigheden onder de knie te krijgen. Tegelijkertijd gaf het energie. Het was een drukke tijd met veel regel, en we waren trots dat we dit door goed teamwork voor elkaar konden krijgen. Trots ook dat we in korte tijd zo'n stap voorwaarts konden zetten in het samenwerken online. We wilden dat al zolang, en ineens lukte het! Met Teams, met het gezamenlijk werken aan documenten in OneDrive, met online vergaderen.

Naarmate het langer duurde, pasten we onze thuiswerkplekken aan met uitgeleende Cito-monitoren en -bureaustoelen en met – via een Cito-vergoeding – gekochte kleine accessoires. Ook bij Cito zelf hielden we de basis op orde. Zo kwamen er, na telefonische en online gesprekken met de vakbonden, een nieuwe CAO en een nieuw Sociaal Plan. Toch iets van zekerheid in een tijd van grote veranderingen. Gaandeweg raakten velen van ons echter vermoeider. Er ontstond een vreemde vorm van heimwee. We hoorden van collega's dat we elkaar misten. We waren klaar met die laptop aan de keukentafel of op zolder. Hadden zin om onze kantoorkleren weer aan te trekken, die inmiddels wel erg lang in de kast lagen.

Gelukkig, in de zomer 2020 mochten we weer naar kantoor. Even dan, als we ons aan de instructies hielden. We waren welkom op 1,5 meter, maar niet allemaal tegelijk. We moesten ons houden aan éénrichtingsverkeer, mochten collega's geen hand geven, niet samen naar één beeldscherm kijken en niet met grotere groepen in een vergaderruimte. Maar toch, dat we elkaar weer even konden spreken, al was het bij het koffieapparaat, was een verademing. Al gauw ontdekten we dat niet alle collega's op dezelfde manier met de richtlijnen omgingen. Dat riep her en der ergernis of onbegrip op. En een roep om handhaving. Sommige collega's kwamen om die reden of om persoonlijke redenen liever helemaal niet naar kantoor. Toch was de zomer voor de meesten van ons een 'rustperiode'. We leken even op weg terug naar het normale.

Die situatie was van korte duur. Niet lang daarna werkten we weer allemaal vanuit huis en moesten we ons opnieuw aanpassen. Dit was de ene dag makkelijker dan de andere. Toch ging het Cito-medewerkers over het algemeen goed, zo bleek uit enquêtes die we in 2020 uitvoerden. Ook ons ziekteverzuim daalde, het lag uiteindelijk lager dan in 2019. Blijkbaar wendden we aan de situatie en in de loop van het jaar leken we ons zelfs comfortabeler te voelen. We voerden verdiepende gesprekken online, iets wat we voorheen niet voor mogelijk hadden gehouden. We namen online afscheid van collega's, en namen nieuwe mensen aan via

het beeldscherm. We werkten nieuwe collega's in op afstand. We namen meer tijd voor social talk en een collegiale borrel, allemaal online. Met kerst zaten we in een kerstoutfit voor het beeldscherm, en online luisterden we naar een nieuwjaarspeech die ons ook op afstand emotioneel kon raken. Zo lukte het om dicht bij elkaar te blijven, ondanks de afstand.

Hoe 2021 eruit gaat zien, is nog ongewis. De kans is alleen groot dat wanneer we ergens in het jaar weer terug kunnen naar 'het normale', het oude tegenvalt. Want dat werken in een kantoortuin, willen we dat nog wel? En staan in de file of een overvolle trein, gaan we dat nog dagelijks doen? Willen we onze collega's nog wel een zoen geven bij verjaardagen? Nu al weten we dat ook die terugkeer een veranderfase wordt. Ons vermoeden is dat we gaan merken dat onze oude jas niet meer past. In 2021 zullen wij vorm gaan geven aan een hybride organisatie. Met nieuwe manieren van werken en samenwerken, met bijbehorende aanpassingen in de werkomgeving, van werkplek en gebouw tot beleid en regels.

Thema: leiderschap

In 2020 investeerden we ook in het – in 2019 gestarte – leiderschapsprogramma. Een programma met drie leerlijnen die sterk met elkaar verbonden zijn. Leerlijn 1 zoomt in op persoonlijke ontwikkeling, en biedt daarvoor iedere (potentieel) leidinggevende een 'Learning Center'. Leerlijn 2 koppelt persoonlijke ontwikkeling aan organisatieontwikkeling, en werkt daarvoor met doe-intervisies in kleine groepjes. Leerlijn 3 zet de collectieve (organisatie) ontwikkeling centraal en werkt met kwartaalbijeenkomsten voor overkoepelende (ontwikkelings) thema's. Hoe we dat moesten doen in 2020, was even zoeken. Met elkaar dachten we dat het niet mogelijk was om het programma online door te zetten. Zowel begeleiders als deelnemers wilden cancelen.

Maar juist voor leidinggevendenden veranderde er veel in 2020. Want hoe doe je dat 'leidinggeven op afstand'? Afstand maakt het voor leidinggevendenden nodig om meer te sturen op resultaat, meer te vertrouwen op de kennis en kunde van medewerkers en vooral te faciliteren, zodat medewerkers hun doelen kunnen realiseren. Feitelijk ontstond zo gaandeweg, geholpen door de situatie, een leiderschapsstijl die we bij Cito al langer ambieerden. Het leiderschapsprogramma bood hierbij de mogelijkheid om het er met elkaar over te hebben. We luisterden naar elkaars verhalen in de vorm van podcasts, interviewden elkaar terwijl we elk onze eigen wandeling maakten, deden we interview en zelfs learning-centers online. Dat bleek heel goed te kunnen. Ook online konden we nabij zijn, leren en verbinden.

Het Cito-leiderschapstraject ontwikkelde zich de afgelopen twee jaar tot een traject waarbij de focus lag op het stimuleren van samenwerken, het reguleren van zichzelf onder druk en het werken vanuit talenten. In organisatietermen ontstond er focus op "ik" en "wij". Vanuit die basis leggen we in 2021 de focus op "de organisatie". We gaan de leerinterventies voor leidinggevendenden vormgeven rondom twee organisatiegerichte doelen: het sturen op resultaat en het inspireren vanuit mogelijkheden en nieuwe kansen. Doelen die gericht zijn op de organisatie leiden, maar dan wel aangepast aan de huidige context. Het regelmatig werken op afstand vereist namelijk een andere leiderschapsstijl. Naast het kaders stellen, sturen op resultaat, vertrouwen geven, loslaten en motiveren, is "verbindend leiderschap" in een hybride organisatie onontbeerlijk. In 2021 zullen onze leidinggevendenden in de rol moeten stappen van verbinder van mensen met verschillende visies. Ze zullen meer en meer de initiator zijn van een proces van co-creatie tot het creëren van een toekomstvisie. En daarbij stimuleren zij dat meer mensen meedenken en meedoen om die visie te realiseren. In 2021 zetten we leerinterventies in, gericht op "verbindend leiderschap". Het doel: een impuls geven aan sturen op resultaat en het inspireren vanuit mogelijkheden en nieuwe kansen.

Thema: strategische personeelsplanning

In 2020 verlegden we onze focus van een strategische personeelsplanning naar het direct vormgeven van organisatieaanpassingen. De scholensluiting in de coronacrisis leidde tot een aanzienlijk omzetverlies. Daardoor moesten we bij Cito BV – veel sneller dan gedacht – de beoogde transformatie in gang zetten. Een ander gevolg was dat er bespaard moest worden op overheadkosten. Ook in de staf moesten organisatieaanpassingen worden gedaan.

Organisatieveranderingen bij de staf

In 2020 en 2021 moeten de overheadkosten opnieuw in lijn gebracht worden met de ontwikkeling van de organisatie. Dit leidde in 2020 tot twee organisatieaanpassingen voor stafafdeling HRM / Interne Services. De uitvoering ervan leidt niet alleen tot besparingen, maar zorgt ook voor aansluiting op toekomstige ontwikkelingen voor beide vakgebieden. Zo kunnen HRM en Interne Services waarde blijven toevoegen voor Cito.

In 2020 gaf de OR advies op de adviesaanvraag 'Anders vormgeven van O&O'. Voor twee collega's heeft dit tot gevolg dat hun baan bij Cito vervalst. Ook de adviesaanvraag 'Besparen en toch Waarde toevoegen voor Interne Services' werd ingediend bij de OR. Belangrijk daarin is dat we de ontvangstbalie in Arnhem met eigen medewerkers gaan bemensen. Zo besparen we bewakingskosten, maar zorgen we ook voor een meer welkom gevoel. Dat wordt, zo denken we, een belangrijk aspect van onze nog vorm te geven hybride organisatie.

5 Risico's

Strategische risico's

Zoals dat geldt voor alle bedrijven en instellingen, heeft ook Stichting Cito te maken met risico's en onzekerheden. Die onzekerheden zitten voor ons met name in veranderingen in de maatschappelijke en politieke inzichten op het gebied van toetsing, en in de wijzigende wet- en regelgeving als gevolg daarvan. Groot voordeel is dat we de context en omgeving waarin we opereren goed kennen. Dit vormt de basis onder ons risicomanagement. Toch werken we eraan om onze meer impliciete manier van risicobeheersing te vervangen door gerichtere methoden. Op het gebied van automatisering, digitalisering en informatiebeveiliging hanteerden we bijvoorbeeld al een expliciet risicomanagementsysteem. Voor de strategische risico's heeft Cito vanaf 2020 stappen gezet om het management ervan explicieter en dus sterker te maken. We hebben er daarbij voor gekozen om dit stapsgewijs te doen. In eerste instantie hebben Raad van Bestuur en het management van de diverse bedrijfsonderdelen in een workshop de strategische risico's geïdentificeerd. Ook zijn de kans en impact van deze risico's ingeschat. Doelstelling van deze expliciete aandacht is de bewustwording van reële risico's bij management en medewerkers te vergroten en daarmee de kans op het realiseren van onze strategische doelstellingen te vergroten.

Het werven en behouden van goed personeel is in zijn algemeenheid belangrijk. Dit geldt zeker voor Cito omdat het werk bij Cito grotendeels mensenwerk is. Cito doet er dan ook veel aan om het goede personeel aan zich te binden. Dat doet Cito onder meer door het aanbieden van een marktconform pakket primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Medewerkers hebben ruime mogelijkheden om zichzelf verder te ontwikkelen door opleidingen en cursussen. Dit wordt gefinancierd door Cito en medewerkers kunnen er ook voor kiezen om hier (een deel van) hun IWB voor aan te wenden.

In deze Corona tijden is waardering, verbinding en betrokkenheid belangrijk. De Raad van Bestuur besteedt hier veel aandacht aan onder meer door digitale koffiecorners, blind dates, het publiceren van filmpjes, leidinggevenden sessies etc.

De betrokkenheid van medewerkers bij Cito is over het algemeen hoog. Medewerkers voelen zich verbonden met onze maatschappelijk missie van gelijke kansen voor iedereen. Cito heeft ook een sterke aantrekkingskracht. Als je wilt excelleren binnen het werkveld van onderwijskundig meten, is Cito de werkgever bij uitstek om dit vak op een hoog niveau uit te oefenen. Dit blijkt ook uit het feit dat in 2020 Cito in staat was om de gestelde vacatures te vervullen.

In 2020 werd Stichting Cito geraakt in haar wettelijke activiteiten. Wat nooit voor mogelijk werd gehouden, werd bewaarheid: de Centrale Eindtoets en centrale examens werden niet afgenomen. De coronapandemie zette Nederland – net als de rest van de wereld – op slot. De crisis raakte niet alleen de volksgezondheid, maar had ook diepgaande maatschappelijk en economisch gevolgen. Wanneer we dit vertalen naar strategische risico's en onzekerheden voor Stichting Cito, dan maakte 2020 ons een ding onomwonden duidelijk. In een crisis van een dergelijke omvang zijn in ons onderwijsstelsel vaste waarden, zoals toetsing en examinering minder vanzelfsprekend. Hoewel dit zeer begrijpelijk is, betekent dit iets voor de kern van Cito én de drijfveren van onze medewerkers.

Uitgelicht

Corona-onderzoek: de gevolgen van afstandsonderwijs

Facts

Doel	Onderzoek naar de gevolgen van afstandsonderwijs in het basisonderwijs.
Aanleiding	Coronacrisis, onderwijs op afstand tijdens lockdown.
Middel	Onderzoek naar de groei en het niveau van leerlingen in groep 4 t/m 7 voor begrijpend lezen, rekenen en spelling.
Gebruik	Het ministerie en de pers toonden grote belangstelling voor de onderzoeksresultaten.
Uitvoering	Stichting Cito: divisie OK&I
Impact	Waarde toevoegen voor het onderwijs in crisistijd.

Hoe de coronacrisis kan leiden tot volledig nieuwe onderzoeksvragen, bleek in 2020 uit het onderzoek ‘De gevolgen van afstandsonderwijs’. Daarmee haakten we in op de periode waarin basisscholen op slot gingen en de overstap maakten naar onderwijs op afstand. Onze onderzoekers wilden boven tafel krijgen welke gevolgen deze maatregel had op de leerlingen. We analyseerden op basis van LVS-toetsdata de groei en het niveau van leerlingen in groep 4, 5, 6 en 7 voor begrijpend lezen, rekenen en spelling.

In het onderzoek zochten we naar een aantal mogelijke effecten. Belangrijk waren de gemiddelde vaardigheidsscore en het gemiddelde vaardigheidsniveau van alle leerlingen samen. Maar we onderzochten ook hoe individuele leerlingen over 6 maanden gegroeid waren, en of er verschillen waren tussen regio’s en schoolinstellingen. Het onderzoek wees uit dat alle leerlingen in de periode van afstandsonderwijs waren gegroeid. Deze groei was wel minder dan wat we onder reguliere omstandigheden zouden verwachten. Het eindniveau lag daardoor ook lager dan voorgaande schooljaren. Dit alles ongeacht het schooltype, de regio of voorgaande toetsresultaten.

Duidelijk was dat het onderzoek een snaar raakte. Als bronvermelding wordt in de media nog steeds regelmatig verwezen naar het onderzoek.

“Uiteindelijk had onze conclusie denk ik onvoldoende nieuwswaarde. Misschien is dat zo, maar ik wilde onze bevindingen in perspectief zetten. Want wat heeft het voor zin om paniek te zaaien met termen als ‘onoverbrugbare leerachterstanden’? Als Cito staan we dichtbij het onderwijsveld. We weten dat er zelfoplossend vermogen zit in het onderwijs. Ik geloof daar ook in.”

Onderzoeker Kimberley Lek, divisie OK&I in het Werkprogramma 2021

Uitgelicht

Ondersteuning in examentijd: handreiking voor RV-toetsen

Facts

Doel	Scholen ondersteunen bij de allesbeslissende schoolexamens van 2020.
Aanleiding	Door de coronacrisis werden de centrale examens gecancelld. Voor het diploma telden dus alleen de schoolexamens. Leerlingen kregen een extra mogelijkheid om cijfers op te halen via een Resultaatverbeteringstoets.
Middel	Uitgebreide handreiking voor het maken en becijferen van een resultaatverbeteringstoets. Online helpdesk voor het stellen van vragen.
Uitvoering	Stichting Cito: divisie CTE
Impact	Waarde toevoegen voor scholen in crisistijd.

Het was een schokkende mededeling in de eerste lockdown-periode: de centrale examens gingen niet door. Daarmee haalde de minister een streep door twee jaar voorbereidend werk van onze CTE-collega's. En door al het werk dat nog moest gebeuren ná de centrale examens van 2020. Het werd wel een tijd van creatief zoeken naar mogelijkheden. Daardoor lukte het ons om in sneltreinvaart een uitgebreide service op te zetten rondom de Resultaatverbeteringstoets.

Ineens bepaalden in 2020 de schoolexamens of je een diploma kreeg of niet. Het raakte ons in ons onderwijshart. Met feitelijke onderzoeksuitkomsten en veelvuldige gesprekken in Den Haag onderbouwden we ons gevoel. En dat had resultaat. De overheid kondigde een nieuw fenomeen aan: de Resultaatverbeteringstoets. Een toets waarmee leerlingen hun schoolexamencijfer voor een vak konden ophalen.

Scholen stonden daarmee voor een enorme opgave. En natuurlijk wilden we daarbij ondersteunen. De overheid gaf ons een paar weken de tijd om een gedragen, goedgekeurde en doortimmerde handreiking op te leveren. Een flinke klus die niet onmogelijk bleek. Met vereende krachten en onder hoge tijdsdruk zetten we documenten online vol met tips en trucs. Voor het maken van RV-toetsen voor de talen, exacte vakken, maatschappijvakken en de CSPE's. Maar ook voor het eerlijk en transparant becijferen van die belangrijke toetsen. Dat alles vulden we aan met praktische hulpmiddelen, zoals toetsmatrijzen, voorbeeldopgaven, een cijfertabel-generator en een online helpdesk. Onderweg vonden we uit waar het onderwijsveld behoefte aan had, en dat werd gezien en gewaardeerd.

“Uiteindelijk behaalde meer dan 98% van de leerlingen in 2020 het diploma. Daarmee mag je concluderen dat niet veel leerlingen onterecht gezakt zijn. Ik ben trots dat we door ánders te kijken naar onze rol, met een brede groep collega's de handreiking en bijbehorende ondersteuning hebben kunnen neerzetten. Voor het onderwijsveld waren we echt even een 'partner in crime'.”

Manager Paul van der Molen, divisie CTE

De strategische vraag vanuit risicoperspectief is wat op langere termijn de gevolgen van de coronacrisis zijn. Hoe verstrekkend zijn ze voor het onderwijs, de scholen, de leerlingen? Met het Nationaal Programma voor het Onderwijs na corona heeft het kabinet erkend dat de schoolsluitingen en het onderwijs op afstand hebben geleid tot problemen. Dit geeft ons ruimte om gericht te werken aan waar leerlingen zijn vastgelopen, of dit nu cognitief of meer sociaal is. Daarbij zien we dat met man en macht moet worden gewerkt om scholen – met inachtneming van de maatregelen – open te houden en leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op hun overgangsmoment vanuit het PO of het VO. Dit weerspiegelt het belang van een goed en kansrijk advies en een optimale voorbereiding van een leerling op een volgende fase in de opleiding. Een onverwacht steuntje in de rug kregen we in de tweede helft van 2020: de waardering voor toetsing en examinering groeide en werd zichtbaarder in de media en politiek.

Vanuit strategisch perspectief vormen voor Cito de afhankelijkheden voor uitvoeren van de wettelijke taak het grootste risico. Enkele perspectieven:

- Afhankelijkheid van politieke besluitvorming. Een belangrijk voorbeeld hierbij is de onzekerheid rondom de Centrale Eindtoets. Het wetswijzigingstraject heeft verdere vertraging opgelopen. Het loopt nog altijd, omdat het onderwerp niet controversieel is verklaard na de val van het kabinet.
- Als gevolg van de pandemie geldt voor 2021 een aangepaste examenregeling. De aanpassingen zijn in enkele stappen voorgesteld. Dit vraagt flexibiliteit in de keten en aanpassingsvermogen vanuit Stichting Cito om tijdig te kunnen leveren.
- Het demissionaire kabinet heeft curriculum.nu controversieel verklaard. Dit leidt tot verdere vertraging én heeft gevolgen voor de implementatie en vernieuwing waar dit hele traject ooit om gestart is.
- De wetsevaluatie SLOA is verder vertraagd. In 2020 is wel het evaluatietraject gestart onder leiding van Oberon. De rapportage hiervan wordt in 2021 verwacht.

Vanuit deze risico's is het voor Stichting Cito van het grootste belang om wendbaar te zijn. Het is deze wendbaarheid die zich kan vertalen in het toevoegen van waarde voor het onderwijs. In het afgelopen jaar hebben we dit in de breedte laten zien met onder meer onderzoek, whitepapers en handreikingen. Deze manier van werken is (deels) anders dan in het verleden en vraagt flexibiliteit van onze medewerkers. Maar de toegevoegde waarde die dit biedt, vormt een fundament voor kwaliteit van onderwijs, en vernieuwing en verandering in onzekere tijden.

Privacy en Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Voor Cito was in 2020 de implementatie van het Privacybeleid een mijlpaal. Door de switch van alleen het beschrijven van kaders naar een doorwrocht beleid, kostte de invoering meer tijd dan verwacht. Maar in de zomer konden we het traject – mede dankzij de constructieve inbreng van de Ondernemingsraad – afronden. Met ons Privacybeleid laten we zien hoe we met inachtneming van Europese en nationale wet- en regelgeving omgaan met persoonsgegevens. Ook maken we de samenhang met andere beleidsthema's duidelijk, zoals het Informatiebeveiligingsbeleid.

We realiseren ons dat de invoering van het Privacybeleid een eerste stap is. De consequente naleving ervan zal aandacht blijven vragen. De toepassing van het Privacybeleid in de praktijk gaan we uitwerken in (uitvoerings)regelingen. Cito hanteerde reeds vergelijkbare regelingen (zoals het privacyreglement met diverse bijlagen), maar deze waren gebaseerd op de vroegere wetgeving. In 2021 worden deze regelingen vanuit AVG-optiek onder de loep genomen. Als gevolg daarvan zullen sommige regelingen verdwijnen, moeten andere worden aangepast en komen er nieuwe.

In augustus ontving Cito het FG-verslag over de periode mei 2019 – medio 2020. Het verslag biedt een goed beeld van de activiteiten van de externe Functionaris Gegevensbescherming (FG). In 2020 stonden zijn werkzaamheden in het teken van een verdere kennismaking met Cito (onder meer door een werkbezoek aan enkele afdelingen en de Ondernemingsraad), de beoordeling van verschillende documenten, advisering over privacyaspecten van ‘losse’ vragen en in een enkel geval het bespreken van mogelijke datalekken.

Samenvattend oordeelt de FG positief over de gang van zaken op AVG-gebied bij Cito. Wel geeft hij aan de komende periode nog nadrukkelijker zijn rol te willen invullen, onder meer door inhoudelijk overleg met meer afdelingen van Cito en het toetsen van de regelgeving aan de dagelijkse praktijk binnen Cito. Waar in 2019 nog diverse keren een FG-bezoek plaatsvond in Arnhem, was dit het afgelopen jaar vanwege de coronamaatregelen niet mogelijk. Online en telefonisch overleg vond daardoor in 2020 frequent plaats. Het inmiddels vaste maandelijkse online overleg is uitgegroeid tot een waardevolle uitwisseling van praktijkervaringen, advisering over de toepassing van wet- en regelgeving en het voorbereiden van overleg met Cito-medewerkers.

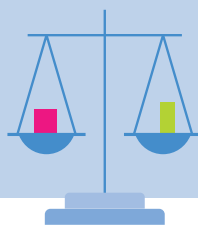
Automatisering en digitalisering

Automatisering en digitalisering worden voor Cito steeds belangrijkere strategische en operationele risico's. We staan voor de opgave onze systemen zo in te richten dat kwetsbaarheid in de keten wordt beperkt. De afgelopen jaren hebben we al grote stappen genomen in het fundamenteel verbeteren van onze systemen. Toch bleven we op onderdelen kampen met een ITlegacyprobleem, met name in ons primaire proces. Niet heel onverwacht, want systemen raakten verouderd en het beheer ervan werd steeds intensiever. Applicaties werden soms niet meer ondersteund en waren in de loop van de tijd minder stabiel geworden. Legacy is serieus probleem: het leidt tot inefficiënties in het productieproces (intern) en een minder goede ervaring bij onze klanten (extern). Een belangrijke ontwikkeling is de versnelde convergentie tussen toetscontent en de digitale toepassing ervan. Dit alles maakt het oplossen van ons legacy-probleem urgent.

In 2019 hebben we analyses uitgevoerd en plannen gemaakt. In 2020 zijn wij gestart met uitvoering van de roadmap. Daarnaast zetten we de ontwikkeling van het Cito-platform in gang. Dit platform biedt een generieke digitale oplossing, waarmee we beter aansluiten op de huidige vraag van onze klanten, die een kleinere beheerlast met zich meebrengt en het mogelijk maakt om sneller, breder en flexibeler in te spelen op veranderingen in de marktvrage. Delen van het platform worden met behulp van low-code technologie ontwikkeld. Groot voordeel daarvan is dat applicaties onafhankelijk worden van (snel veranderende) technologie, waarmee we het legacy-probleem duurzaam reduceren. In 2021 nemen we de eerste applicatie op het nieuwe platform in productie.

Het Cito-platform weerspiegelt waar we over twee tot vier jaar willen staan. Het levert een gedeeld beeld op ten aanzien van onze middellange digitale bestemming. We richten het platform in op een efficiënt maakproces en optimale positieve klantervaring. Het vormt daarmee de basis voor ons nieuwe applicatielandschap. Het moment van kanteling van papier naar digitaal toetsen komt eraan. Als dat moment daar is, willen wij er klaar voor zijn.

Uitgelicht

Promotieonderzoek Kwaliteit van docentadviezen

Facts

Doel	Promotieonderzoek naar de waarde van het eindtoetsadvies en het leerkrachtadvies voor leerlingen in groep 8.
Aanleiding	Wetswijziging van 2014-2015 waardoor het eindtoetsadvies minder impact kreeg.
Middel	Onderzoek waarin het geadviseerde opleidingsniveau van toets en leerkracht werden gekoppeld aan het vo-schooltype waar een leerling terecht kwam en ook succesvol bleef.
Gebruik	Pers, ministerie en PO-Raad toonden grote belangstelling voor de onderzoeksresultaten.
Uitvoering	Kimberley Lek, Stichting Cito: divisie OK&I
Impact	Waarde van zorgvuldig schooladvies (met credits voor toets en leerkracht) laten aantonen.

Een promotieonderzoek is altijd een grootschalig meerjarig traject met een hoog wetenschappelijk gehalte. Maar soms wordt zo'n onderzoek ook in het onderwijsveld opgepikt. In 2020 kreeg het promotieonderzoek van Cito-onderzoeker Kimberley Lek veel publiciteit. In haar onderzoek vergeleek ze voor groep 8-leerlingen de kwaliteit van het centrale eindtoetsadvies met dat van het docentadvies.

Het idee voor Kimberleys proefschrift kwam voort uit de wetswijziging van 2014-2015. In dat jaar werd het leerkrachtadvies leidend voor de overgang van po naar vo en kon het advies uit de eindtoets alleen nog gebruikt worden als tweede gegeven. Dat zorgde voor controverse in het onderwijs. In haar promotieonderzoek vergeleek Kimberley daarom de waarde van beide adviezen. Welk advies voorspelde beter? Welk advies was objectiever? Kimberley vond dat elk advies zijn eigen waarde had. Dat baseerde ze op de analyse van leerlinggegevens na drie jaar voortgezet onderwijs. De meeste leerlingen bleken op dat moment nog steeds op het onderwijsniveau te zitten zoals ze was geadviseerd. En als dat niet zo was? Dan bleek voor leerlingen in het vmbo dat het leerkrachtadvies een betere voorspeller was, terwijl op de havo en vwo het centrale eindtoetsadvies juist beter was. Kimberleys advies aan leerkrachten was helder: geef leerlingen bij twijfel een meervoudig schooladvies.

“Nog een opvallend resultaat? Een docent blijkt in het advies bewust of onbewust de sociaal-economische status van een leerling mee te wegen.”

Onderzoeker Kimberley Lek, divisie OK&I in het Werkprogramma 2021

Uitgelicht

Helpdesk voor toetsen op afstand en RV-toetsen

Facts

Doel	Vo-scholen ondersteunen bij het toetsen op afstand en de RV-toetsen.
Aanleiding	Coronacrisis, onderwijs op afstand tijdens lockdown.
Middel	Helpdesk voor docenten om vragen te stellen. Doorverwijzing naar website met infographics en whitepapers over de meest gestelde vragen.
Gebruik	Er kwamen veel mails met vragen binnen. Docenten voelden zich gehoord en gesteund.
Uitvoering	Stichting Cito: divisies CTE en OK&I.
Impact	Waarde toevoegen voor het onderwijs in crisistijd.

In maart 2020 ging Nederland de eerste lockdown in. Scholen sloten en fysiek onderwijs werd vervangen door afstandsonderwijs. Ineens werd alles digitaal: het contact met leerlingen, het lesgeven. In de slipstream kwam ook het digitaal toetsen in een stroomversnelling terecht. Vooral voor eindexamenleerlingen had dit stevige consequenties. Want ineens waren ook alle schoolexamens en de extra resultaatverbeteringstoetsen (RV) digitaal. En op afstand.

Natuurlijk wilden we scholen hierbij als Cito ondersteunen. We besloten onze expertise in te zetten en te vertalen naar makkelijk toegankelijke informatie voor docenten. Snel en efficiënt stappen zetten, dat wisten we het onderwijsveld toe. Nu kon onze wetenschappelijke afdeling putten uit een jarenlang opgedane kennis en ervaring met digitaal toetsen. Maar het digitaal toetsen op afstand is toch net weer wat anders. Net als het onderwijs kwamen we in een superdrive terecht. Deze inzet leidde in de periode van de schoolexamens tot een mooi project waarin we een online helpdesk opzetten voor docenten. In de weken dat de helpdesk open was, kwamen hier tientallen vragen binnen. Onze antwoorden zetten we niet alleen door naar de docent, maar vertaalden we ook naar algemeen bruikbare whitepapers en infographics. We ontsloten ze via een webpagina vol met tips en tricks. Bijvoorbeeld over online proctoring, surveilleren op afstand en mondeling examineren op afstand.

“Deze bijzondere tijden vragen om andere toetsvormen. En er zijn aandachtspunten in de organisatie. Het was fijn om het onderwijs te kunnen ondersteunen met een helpdesk, whitepapers en infographics.”

Saskia Wools, directeur divisie OK&I in het Werkprogramma 2021

Informatiebeveiliging

Data en informatie zijn van fundamenteel belang voor Cito. Informatie- en communicatie-technologie (ICT) is verweven met onze primaire en ondersteunende processen en maakt deel uit van onze klantproducten en -diensten. Als gevolg van de coronacrisis vond in 2020 een verdere versnelling van digitalisering plaats. We zijn anders gaan (samen)werken. De primaire werkplek bevindt zich voor veel medewerkers en externe relaties nu ook buiten het traditionele kantoorpand. Videoconferencing is al bijna gewoner geworden dan elkaar fysiek ontmoeten. Het gebruik van clouddiensten neemt verder toe. Nu we massaal plaatsonafhankelijk altijd en overal zijn gaan werken, dient ook beveiliging er plaatsonafhankelijk altijd en overal te zijn.

In de media lezen we dagelijks over cyberaanvallen. Ze worden gericht en professioneel georganiseerd en uitgevoerd, waardoor de impact en ontwrichtende werking groot kunnen zijn. Elke sector, elke organisatie is een potentieel doelwit. Voor Cito zijn de grootste beveiligingsrisico's een verstoring van ICT-voorzieningen en het verkrijgen en openbaar maken van data. Daarom nemen we passende maatregelen om deze risico's te beheersen en te mitigeren naar een acceptabel niveau. Voor het verder vergroten van onze weerbaarheid steken we in op samenwerking met leveranciers, ketenpartners en overkoepelende organisaties. Het actuele dreigingsbeeld zorgt ervoor dat de eisen aan informatiebeveiliging hoger worden en de kosten van beveiliging verder toenemen.

In 2020 deden zich bij Cito geen ernstige beveiligingsincidenten voor. Ook deden zich geen datalekken voor die meldenswaardig zijn op grond van de AVG. We zijn ISO27001 gecertificeerd en voldoen daarmee aantoonbaar aan het normenkader van deze internationale standaard op het gebied van informatiebeveiliging.

6 Bericht van de Raad van Toezicht

Over het jaar waarin echt duidelijk werd waarvoor Cito het allemaal doet

‘Hoe helpen we Cito door de coronacrisis heen?’ Het was het overkoepelende vraagstuk voor Cito’s Raad van Toezicht in 2020. Dat ook Cito werd geraakt, was snel duidelijk. Voor Stichting Cito vervielen de centrale eindexamens, bij Cito BV viel de omzet terug. En dat midden in het transitieproces waarin Cito zich al bevond. In 2020 bleek het zaak de korte termijn crisis met veel urgentie het hoofd te bieden en tegelijkertijd voortgang te blijven boeken op de al ingezette, strategisch zeer belangrijke, lange termijn koerswijziging.

Cito en corona

In 2020 verliep niets zoals gepland: niet zakelijk, niet privé. Met bewondering nam de Raad van Toezicht kennis van de flexibiliteit en veerkracht van Cito-medewerkers. Het thuiswerken werd omarmd, vanuit positiviteit, daadkracht en in snel tempo. Onder de indruk is de Raad van Toezicht van de wijze waarop medewerkers in onzekere tijden nieuwe manieren vonden om het onderwijs te ondersteunen. Het kwam voort uit empathie met het onderwijs, met leraren en leerlingen, en een oprecht onderwijshart. Nadrukkelijk spreken we ook onze waardering uit voor het leiderschap zoals getoond door de Raad van Bestuur, in een tijd waarin urgente operationele vragen en belangrijke strategische vragen voortdurend en tegelijkertijd om aandacht vroegen.

Samenhang in een organisatie is in crisis en in een tijd van werken op afstand, cruciaal. Daarom had de Raad van Toezicht veel aandacht voor het bewaren, bewaken en ontwikkelen van samenhang en verbinding. In de Cito-organisatie, tussen de Raad van Bestuur en Raad van Toezicht, en ook binnen de Raad van Toezicht zelf. Het heeft ertoe geleid dat we vaker digitaal vergaderden en het contact tussen toezichthouders onderling intensiverden. Ook was er wekelijks digitaal contact met de Raad van Bestuur. Toen de regels even wat konden versoepelen, genoten we weer erg van het live vergaderen bij Cito op locatie.

Voor een deel van de Cito-medewerkers bleek 2020 een zwaar jaar. Zij kregen bijvoorbeeld te maken met COVID-19 besmettingen in hun directe omgeving. Of ze gaven aan het mentaal zwaar te hebben, zich eenzaam te voelen. De Raad van Toezicht wenst hen veel sterkte. Toch konden veel Cito-medewerkers hun draai in de nieuwe situatie vinden en hebben ze ook de positieve kanten van het thuiswerken en flexibeler werken ervaren. Het zijn deze positieve elementen die de Raad van Toezicht graag wil behouden voor de toekomst.

Strategie

De coronacrisis presenteerde Cito een aantal indringende strategische vragen. Dat maakte 2020 strategisch gezien een ongekend jaar. De Raad van Toezicht vindt het getuigen van kracht dat het afgelopen jaar geen jaar is geworden van voortdurend operationeel crisismanagement. De lange termijn, de ingezette transitie en het gesprek over de nieuwe strategie bleven voortdurend belangrijke punten op de agenda. Mede door de – al ver voor corona – ingezette ontwikkelingen bleek Cito adequaat voorgesorteerd op thema's die het afgelopen jaar versnelling behoefden. Cito kon in 2020 onderstrepen een waardig partner te zijn voor het onderwijs, zelfs in de coronacrisis. Scholen werden adequaat en doelgericht ondersteund op die thema's waar behoefte aan was: onderwijs op afstand, digitaal toetsen, toetsen op afstand, kansengelijkheid.

Cito toonde zich weerbaar en wendbaar, precies zoals de nieuwe strategie met de drie W's dat voorop stelt. De organisatiestructuur met de scheiding tussen Stichting Cito en Cito BV functioneerde hierbij adequaat. Zo kon de Stichting alle kennis en het onderzoeksvermogen inzetten om scholen te ondersteunen met whitepapers, een online helpdesk en meer. De divisie OK&I verwierf zich versneld een duidelijke positie als centrum voor ontwikkeling van nieuwe inzichten en technieken, en voor kennisdeling over toetsen.

Ook de BV lanceerde in 2020 mooie producten, specifiek toegesneden op online platforms. De Raad van Toezicht meent dat juist in het coronajaar de relevantie van de BV als maatschappelijke onderneming kon worden benadrukt. Helaas bleken scholen, in de hectiek van hun corona gerelateerde aanpassingen, minder geneigd om nieuwe producten aan te schaffen, waardoor de omzet van de BV terugliep. Het leidde twee keer tot een aanvraag voor de NOW-regeling, die het corona-gerelateerde verlies deels goedmaakte. De NOW-aanvragen zelf leidden tot indringende gesprekken tussen Raad van Toezicht en Raad van Bestuur. Het zorgde ervoor dat 2020 ook een jaar werd met extra aandacht voor risicobeheersing en voor de begroting. Aan de investeringsagenda voor de komende jaren wil de Raad van Toezicht namelijk zo min mogelijk tornen. Het is noodzakelijk dat Cito blijft werken aan verbetering van de IT-infrastructuur en de toepassingen en productontwikkeling die daarbij horen.

Uitdagingen

In 2020 sprak de Raad van Toezicht uiteraard met de Raad van Bestuur over de externe en interne ontwikkelingen die de toekomst van Cito kunnen beïnvloeden. Wij zien onder andere de volgende uitdagingen:

- De samenhang in de Cito-organisatie. De Raad van Toezicht heeft er het afgelopen jaar regelmatig aandacht aan besteed en zal dat ook het komende jaar blijven doen. Samenhang is cruciaal om ambities waar te maken.
- De zorgvuldige afbakening tussen Cito BV en Stichting Cito is inmiddels gerealiseerd en blijft belangrijk. Het is een blijvend aandachtspunt van de Raad van Toezicht.
- IT, digitalisering en IT-infrastructuur. De Raad van Toezicht vindt uitvoering van het project cITo22 van groot belang. Het is voor Cito noodzakelijk om de komende jaren een verbetering en versnelling door te voeren van de digitalisering van Cito's werk en producten. In een separate werkgroep, waaraan 2 leden van de Raad van Toezicht deelnemen, is daarom het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan cITo22.
- Cito in de keten. In 2020 hebben de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht in het bijzonder aandacht besteed aan de rol van Cito in de toetsketen. Door het uitvallen van de centrale examens ontstond een bijzondere situatie, die extra aandacht nodig had.
- Kansengelijkheid kreeg als thema het afgelopen jaar veel aandacht. Het was altijd al een maatschappelijk thema, maar werd in de context van corona nog meer geaccentueerd.

De Raad van Toezicht is zich bewust van de gevoeligheid van het thema en het belang ervan voor het onderwijs. Omdat kansengelijkheid de kern raakt van Cito's missie en bestaansrecht, moet Cito zijn rol ter bevordering van kansengelijkheid – juist vanwege de unieke kennis – nog explicieter kunnen pakken. Tegelijkertijd zien en accepteren we daar ook beperkingen, als gevolg van de SLOA-status van Stichting Cito.

- Algemeen maatschappelijke opvattingen over toetsen, testen en een leven lang leren hebben gevolgen voor de rol die Cito kan spelen voor het onderwijs. De Raad van Toezicht houdt de berichtgeving op deze punten op het netvlies.

Reguliere onderwerpen

Conform de statuten en reglementen besprak de Raad van Toezicht in 2020 ook de reguliere onderwerpen. Er werd onder meer vergaderd over: het goedkeuren van de jaarrekening, het goedkeuren van de begroting, de voorgangsrapportages en kwartaalcijfers.

Zelfevaluatie

Om de twee jaar besteedt de Raad van Toezicht aandacht aan zelfevaluatie. In 2020 deden we dat onder externe begeleiding. Omdat de formele aspecten van het toezicht bij Cito op orde zijn, konden we het afgelopen jaar aandacht besteden aan het vraagstuk van het goede gesprek. Gezamenlijk zoomden we in op de variabelen die – bovenop de gespreksinhoud – van belang zijn: toon, ritme en houding. Onderlinge diversiteit komt nu beter tot zijn recht, waardoor de Raad van Toezicht een rijkere bijdrage kan leveren en de Raad van Bestuur beter kan ondersteunen. Het had tot gevolg dat we in 2020 – een jaar van onverwachte thema's en benodigde aanpassingen – de formele uitwisselingsmodus achter ons konden laten. Gezamenlijk besteedden we open, eerlijk en constructief aandacht aan de onderwerpen die voor Cito belangrijk waren.

Nieuw lid RvT

Na jarenlang intensief betrokken te zijn geweest als toezichthouder, nam prof. dr. Klaas Sijtsma in 2020 afscheid van de Raad van Toezicht. Voor zijn opvolging besloten we geen openbare werving te doen. Gezien het profiel (een kandidaat met wetenschappelijk gezag en directe affiniteit met de psychometrie) was het aantal kandidaten beperkt. Onder de nieuwe generatie wetenschappers vonden we in prof. dr. Herbert Hoijsink een waardig opvolger. Onze grote dank gaat uit naar Klaas Sijtsma voor zijn nooit aflatende inzet voor Cito.

Strategiedag en -middag

Op 3 juni 2020 organiseerde de Raad van Toezicht, samen met de Raad van Bestuur, een strategiedag. Tijdens deze dag stonden de belangrijke ontwikkelingen en daarmee samenhangende strategische vraagstukken voor Stichting Cito en Cito BV centraal. Voor de Stichting waren dat scenario's voor de wettelijke taak, voor de BV de kansen in een veranderende omgeving. Daarnaast bespraken we de impact van corona op de Cito-organisatie, financiële prestaties en de effecten hiervan op de toekomst en de veerkracht, slagkracht en veranderkracht die dat van de Cito-medewerkers vraagt.

Met alle input uit de gesprekken op de strategiedag startte de Raad van Bestuur een herijking van de strategie. Het resultaat daarvan werd op de strategiemiddag in september besproken

door de Raad van Toezicht. Samen gingen we onder andere aan de slag met de nieuwe strategische doelstellingen, gevat in 3 W's: Waarde toevoegen, Wendbare strategie, Weerbare organisatie.

Overleg met de OR

De samenwerking tussen Raad van Toezicht, Raad van Bestuur en Ondernemingsraad werd in 2020 verder geoptimaliseerd. Twee keer woonden enkele leden van de Raad van Toezicht de overlegvergadering van Raad van Bestuur en OR bij: op 23 juni en 24 november.

In juni bespraken de drie raden onder meer de strategie, de ontwikkelingen, de onderlinge samenwerking en de kansen die COVID-19 biedt voor Cito. Het overleg van november stond in het teken van een kennismaking met de nieuw gestarte OR per 1 oktober. Daarbij nam de Raad van Toezicht de OR mee in Cito's governance en het noodzakelijke verandervermogen in deze tijd.

Uit de commissies

Auditcommissie

Om de impact van corona op Cito goed te kunnen volgen en daarover regelmatig met de Raad van Bestuur te sparren, intensiveerde de Auditcommissie in 2020 haar vergadercyclus. Veel aandacht werd onder meer besteed aan de scope, de planning en implementatie van het groot aangepakte IT-project cITo22. Ook de jaarrekening 2019, het accountantsverslag 2019, de managementletter 2019, de tussentijdse financiële cijfers over 2020, de begroting van 2021, de liquiditeitsplanning van de BV en andere financiële zaken stonden op de agenda. De Auditcommissie is tevreden over de goede samenwerking met de externe accountant van de Cito-organisatie.

Remuneratiecommissie

Tussen de reguliere vergaderingen door stemden de voorzitter en vicevoorzitter van de Raad van Toezicht (beiden lid van de remuneratiecommissie) geregeld af met de Raad van Bestuur. Daarbij waren de impact van corona op Cito en het onderwijs, het welzijn van medewerkers en het welbevinden van bestuurders vaste gesprekspunten. Omdat 2020 zo'n uitzonderlijk jaar was met een andere manier van werken, bood de Raad van Toezicht extra ondersteuning aan de Raad van Bestuur, buiten de jaarlijkse ontwikkel- en beoordelingsgesprekken om. De Raad van Toezicht kon vaststellen dat beide bestuurders hun functie in het coronajaar uitstekend hebben vervuld. Andere punten voor de Remuneratiecommissie in 2020 waren de werving van de nieuwe toezichthouder en het voorbereiden van de agenda's voor het overleg met de RvT.

Commissie Onderwijs & Kwaliteit

De commissie Onderwijs & Kwaliteit kwam in 2020 twee keer bijeen. Mede door gastoptredens vanuit Cito's divisie OK&I vond een inhoudelijke verdieping plaats. Zo werd tijdens de vergadering in februari dieper ingegaan op data-driven assessment en het werkprogramma 2020. In december werd uitvoerig gesproken over de impact van corona op het onderwijs en de onderzoeken die Cito naar aanleiding daarvan heeft gedaan.

Tot slot

Het jaar 2020 heeft veel van Cito gevraagd, maar ook veel gebracht. Het zijn deze elementen die de Raad van Toezicht wil doortrekken naar 2021. De getoonde wendbaarheid is een sterk punt om vast te houden. De positieve ervaringen van het op afstand werken zijn belangrijk om te

bewaren. Laten we ook doorgaan met het service-georiënteerd werken richting scholen. En met het snel kunnen schakelen op nieuwe vragen en het formuleren van nieuwe antwoorden. De Raad van Toezicht is bijzonder te spreken over de energie die Cito-medewerkers het afgelopen jaar getoond hebben, over de flexibiliteit en het klantgericht werken. Wat de Raad van Toezicht betreft, werd in 2020 sterk benadrukt waarvoor we het als Cito allemaal doen. Nooit eerder was onze relevantie zo duidelijk. We hopen dat eenieder deze relevantie ziet, herkent, waardeert en vasthoudt.

Samenstelling Raad van Toezicht

mr. Joséphine de Zwaan (voorzitter RvT, Remuneratiecommissie)

prof. dr. Wouter ten Have (vicevoorzitter RvT, Remuneratiecommissie)

drs. Doetina van Kelle MBA (lid RvT, commissie Onderwijs & Kwaliteit)

drs. Cees Dubbelboer RA (lid RvT, Auditcommissie)

mr. drs. Therese van Schie (lid RvT, Auditcommissie)

prof. dr. Klaas Sijtsma (lid RvT, commissie Onderwijs & Kwaliteit)

Op 31 december 2020 legde prof. dr. Klaas Sijtsma zijn taken neer. In de Toezichtsvergadering van 3 december werd prof. dr. Herbert Hoijsink benoemd als lid.

Samenstelling Raad van Bestuur

drs. Anneke Blok (voorzitter)

mr. Arthur Weijers (COO, lid)

Op 19 mei 2020 verleende de Raad van Toezicht decharge aan de Raad van Bestuur voor het gevoerde beleid in 2019.

7 Financieel

Ontwikkelingen in het verslagjaar

De bedrijfsopbrengsten zijn in 2020 € 48,8 miljoen (€ 52,6 miljoen in 2019) en bestonden uit opbrengsten uit de Wet SLOA (€ 32,1 miljoen) en opbrengsten uit marktactiviteiten (€ 16,4 miljoen). Van de totale opbrengst had € 8,5 miljoen betrekking op de verkoop van producten en € 40,3 miljoen op dienstverlening.

In 2020 activeerde Cito een bedrag van € 1,0 miljoen aan kosten voor ontwikkeling (boekwaarde 31-12-2020 € 2,1 miljoen). Zowel Stichting Cito als Cito BV voerde in 2020 ontwikkelprojecten uit. Daarnaast waren er projecten ter verbetering én vernieuwing van het IV/IT-landschap.

Resultaat 2020

Voor Cito bedraagt het resultaat na belastingen € 0,5 miljoen negatief. Dit bedrag wordt voor € 2,2 miljoen gevormd uit het positieve resultaat van Stichting Cito en voor € 2,7 miljoen uit het negatieve resultaat van Cito BV. In de resultaatverdeling wordt € 2,2 miljoen toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW en € 2,7 miljoen onttrokken aan de overige reserves.

Liquiditeit en financiering

Cito's liquiditeit daalde in 2020 met € 1,1 miljoen tot € 18,6 miljoen. Op de hypothecaire financiering werd € 0,9 miljoen (€ 0,9 miljoen in 2019) afgelost.

De solvabiliteit steeg naar 67,1% (66,2% in 2019). Dat is zeer bevredigend in vergelijking met de voorwaarde in het convenant met onze financier (grens van 25%).

Voornaamste risico's en onzekerheden

De wettelijke taak van Stichting Cito en daarmee de financiering ervan, is stevig verankerd in de Wet SLOA. We voorzien hierin geen wijzigingen. Voor Cito BV geldt dat ze haar activiteiten en ontwikkelingen zelf moet financieren. Tot en met 2019 realiseerde Cito BV dit uit eigen resultaten en reserves, die daarvoor als toereikend werden beoordeeld. Door de COVID-19 crisis en daarmee gepaard gaande schoolsluitingen daalde de omzet van Cito BV echter van € 21,2 miljoen in 2019 tot € 17,0 miljoen in 2020. Als gevolg daarvan daalde de liquiditeit van Cito BV met € 4,4 miljoen tot € 6,4 miljoen.

Financiële positie

De financiële positie van Stichting Cito is solide. Er is sprake van een goede solvabiliteit en liquiditeit.

Voor Cito BV ligt dat anders. Met name als gevolg van de coronacrisis en daarmee gepaard gaande schoolsluitingen verslechterde de financiële positie in 2020 ernstig. De omzet van artikelverkoop en de dienstverlening aan het primair en voortgezet onderwijs vielen terug. In 2020 leidde dit nog niet tot liquiditeitsproblemen, maar in de loop van 2021 voorzien we een liquiditeitstekort. Om het tekort op te vangen heeft Stichting Cito – na toestemming van het ministerie van OCW – een financieringsovereenkomst gesloten met Cito BV. De reële verwachting is dat Cito BV de ontvangen financiering op korte termijn kan aflossen.

Cito BV maakte in 2020 gebruik van ondersteuning op grond van de NOW-regelingen. Toegekend is een ondersteuning van € 1,2 miljoen. Daarvan is in 2020 € 0,9 miljoen (80%) ontvangen.

Voor Stichting Cito voorzien we geen materiële financiële effecten als gevolg van COVID-19. Deze overtuiging is gebaseerd op onze ervaring in 2020, op onze prognoses van het effect van COVID-19 op onze business en op de ruime liquiditeitspositie van Stichting Cito.

Vooruitzicht

De coronacrisis en daarop volgende schoolsluitingen hadden in 2020 een significante invloed op de bedrijfsvoering en financiële resultaten van ons dochterbedrijf Cito BV. Deze invloed doet zich ook in 2021 gelden. Ook in de eerste weken van 2021 had de schoolsluiting een negatief effect op de omzet. Voor de periode maart-mei 2021 is daarom opnieuw ondersteuning aangevraagd op grond van de NOW-regeling.

Voor Cito BV voorzien we in de loop van 2021 een liquiditeitstekort. Dit tekort doet zich naar verwachting voor in de tweede helft van 2021, maar zal voor het einde van het jaar zijn opgelost. Zoals aangegeven heeft Stichting Cito een financieringsovereenkomst gesloten met Cito BV ter overbrugging van het tekort.

Ondertekening

Arnhem, 20 mei 2021

Raad van Bestuur

mevrouw drs. A.F.S. Blok

de heer mr. A.T.M. Weijers

Raad van Toezicht

mevrouw mr. J.G.J.M. de Zwaan

de heer prof. dr. W.D. ten Have

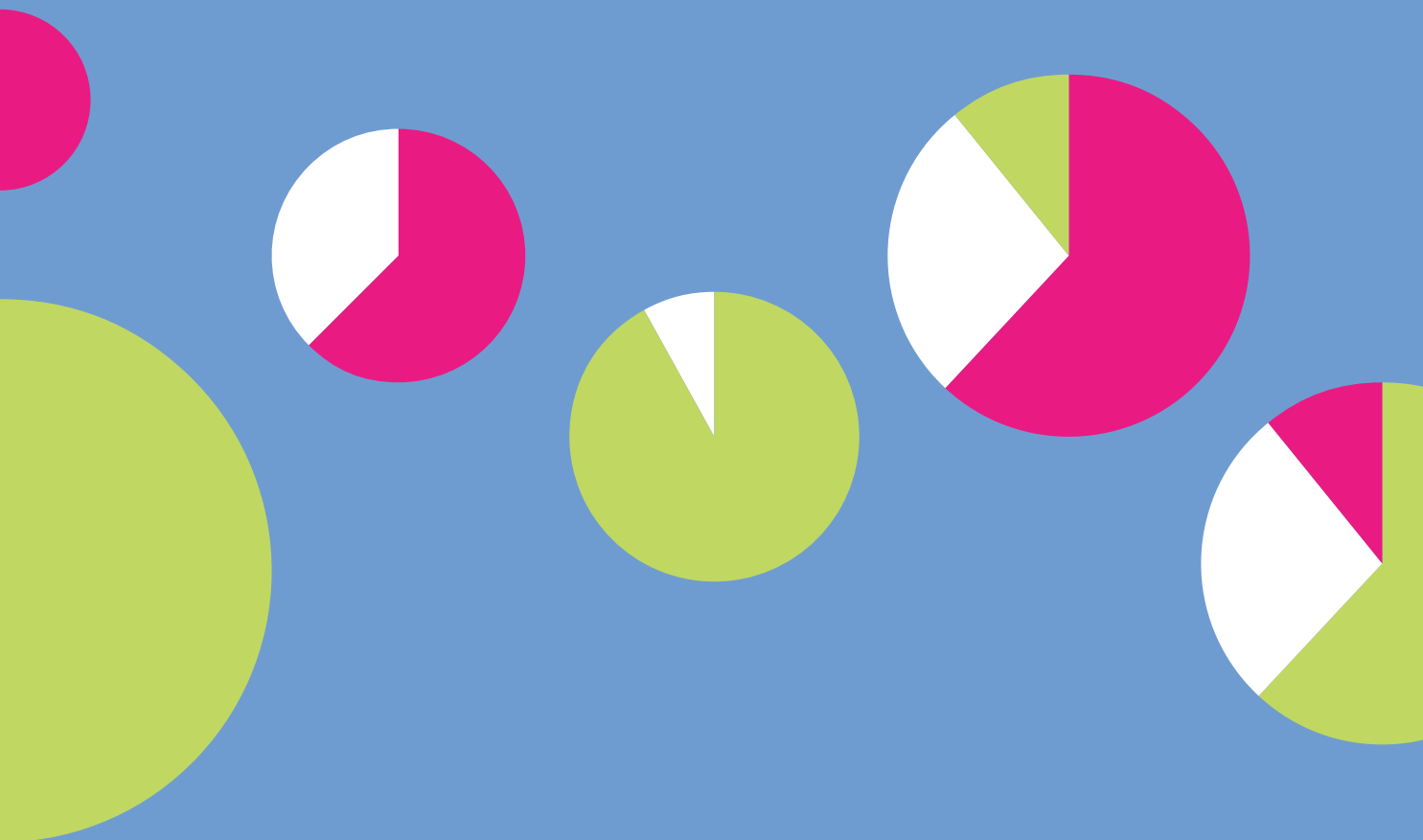
mevrouw mr. drs. T.S.M. van Schie

mevrouw drs. D. van Kelle MBA

de heer drs. K. Dubbelboer RA

de heer prof. dr. H. Hoijtink

8 Jaarrekening 2020

Geconsolideerde jaarrekening

Geconsolideerde balans per 31 december 2020

(na voorstel resultaatbestemming)

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
Activa					
Vaste activa					
<i>Immateriële vaste activa</i>					
Kosten van ontwikkeling	1	2.053.766		1.470.539	
Software		<u>62.609</u>		<u>164.078</u>	
			2.116.375		1.634.617
<i>Materiële vaste activa</i>					
	2		26.582.772		27.787.742
<i>Financiële vaste activa</i>					
Overige deelnemingen	3	1.480.914		1.337.259	
Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen	4	471.081		-	
Actieve belastinglatenties	5	<u>703.720</u>		<u>573.140</u>	
			<u>2.655.715</u>		<u>1.910.399</u>
Som der vaste activa			<u>31.354.862</u>		<u>31.332.758</u>
Vlottende activa					
<i>Voorraden</i>					
Gereed product en handelsgoederen	6	522.682		703.557	
Verpakkingsmateriaal		<u>81.415</u>		<u>88.773</u>	
			604.097		792.330
<i>Onderhanden projecten</i>					
	7		318.034		176.710
<i>Vorderingen</i>					
Handelsdebiteuren	8	2.843.599		2.912.089	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	9	134.361		138.960	
Overige vorderingen en overlopende activa	10	<u>826.725</u>		<u>1.057.682</u>	
			3.804.685		4.108.731
<i>Liquide middelen</i>					
	11		<u>18.574.597</u>		<u>19.635.392</u>
Som der vlottende activa			<u>23.301.413</u>		<u>24.713.163</u>
Totaal activazijde			<u>54.656.275</u>		<u>56.045.921</u>

		<u>31-12-2020</u>		<u>31-12-2019</u>	
		€	€	€	€
Passiva					
Groepsvermogen	12		36.657.275		37.129.414
Vorzieningen	13		1.145.286		598.781
Langlopende schulden	14				
Schulden aan kredietinstellingen	15		4.473.605		5.394.665
Kortlopende schulden					
Schulden aan kredietinstellingen	16	421.060		421.060	
Schulden aan leveranciers	17	938.416		1.567.644	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	18	2.660.252		2.622.912	
Overige schulden en overlopende passiva	19	<u>8.360.381</u>		<u>8.311.445</u>	
			12.380.109		12.923.061
Totaal passivazijde			<u>54.656.275</u>		<u>56.045.921</u>

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2020

		2020		2019	
		€	€	€	€
Opbrengsten Wet SLOA					
Opbrengsten Wet SLOA	20				
subsidieopdrachten			32.052.868		31.858.537
Overige baten			<u>-31.561</u>		<u>-</u>
			32.021.307		31.858.537
Opbrengsten marktactiviteiten					
Wijziging in onderhanden projecten	21	17.411.909		21.048.721	
		<u>-30.193</u>		<u>665.204</u>	
		17.381.716		21.713.925	
Inkoopwaarde van de baten	22	<u>-883.131</u>		<u>-1.044.638</u>	
Brutowinst		16.498.585		20.669.287	
Overige opbrengsten	23	<u>271.129</u>		<u>45.077</u>	
Som der bedrijfsopbrengsten			<u>16.769.714</u>		<u>20.714.364</u>
			48.791.021		52.572.901
Lasten					
Uitbesteed werk en andere externe kosten	24	10.689.381		10.901.761	
Personeelskosten	25	31.041.489		34.441.620	
Afschrijvingen	26	2.366.424		1.993.328	
Overige bedrijfskosten	27	<u>5.002.955</u>		<u>5.071.914</u>	
Som der bedrijfskosten			<u>49.100.249</u>		<u>52.408.623</u>
Bedrijfsresultaat			-309.228		164.278
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	28	11.071		2.600	
Rentelasten en soortgelijke kosten	29	<u>-307.463</u>		<u>-207.853</u>	
Financiële baten en lasten			<u>-296.392</u>		<u>-205.253</u>
			-605.620		-40.975
Belastingen	30		<u>130.580</u>		<u>202.140</u>
			-475.040		161.165
Resultaat deelnemingen	31		<u>2.901</u>		<u>-231.205</u>
Resultaat na belastingen			<u><u>-472.139</u></u>		<u><u>-70.040</u></u>

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2020

		2020		2019	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Bedrijfsresultaat			-309.228		164.278
<i>Aanpassingen voor</i>					
Afschrijvingen	26	2.366.424		2.007.853	
Mutatie voorzieningen	13	552.018		-34.153	
			2.918.442	-34.153	1.973.700
<i>Verandering in werkkapitaal</i>					
Mutatie voorraden		188.233		-157.239	
Mutatie onderhanden projecten	7	-141.324		-176.710	
Mutatie debiteuren	8	205.726		-1.193.870	
Mutatie overige vorderingen	10	227.207		-113.305	
Overlopende activa		8.349		-74.250	
Kortlopende schulden		-585.537		-2.651.162	
			-97.346	-2.651.162	-4.366.536
Kasstroom uit bedrijfsoperaties					
			2.511.868	-2.651.162	-2.228.558
Ontvangen interest	28	11.071		2.600	
Betaalde interest	29	-307.463		-207.853	
			-296.392	-207.853	-205.253
Kasstroom uit operationele activiteiten					
			2.215.476	-2.651.162	-2.433.811
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings immateriële vaste activa	1	-1.059.089		-1.567.785	
Investerings materiële vaste activa		-584.123		-616.315	
Investerings financiële vaste activa		-711.999		-51	
Desinvesteringen materiële vaste activa		-		2.975	
			-2.355.211	-1.567.785	-2.181.176
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Aflossingen langlopende schulden	15		-921.060		-921.060
Mutatie geldmiddelen			-1.060.795	-921.060	-5.536.047
Verloop mutatie geldmiddelen					
Stand per begin boekjaar			19.635.392		25.171.439
Mutaties in boekjaar			-1.060.795	-5.536.047	-5.536.047
Stand per eind boekjaar			18.574.597	19.635.392	19.635.392

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling is feitelijk en statutair gevestigd op Amsterdamseweg 13, 6814CM te Arnhem en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 9151851.

Algemene toelichting

De belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon

De activiteiten van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit: het uitvoeren van projecten voortvloeiende uit de Wet Subsidiëring Landelijke Onderwijsondersteunende activiteiten, het ontwikkelen, produceren en afnemen van toetsen, examens en beoordelingen en rapporteren over de resultaten. Zowel in opdracht van derden, als voor eigen risico en rekening en in binnen- en buitenland, waarbij de landen van de Europese Unie de belangrijkste afzetmarkt vormen.

Informatieverschaffing over continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Impact van Covid-19

In 2020 heeft het Covid-19 virus Nederland bereikt. Vanaf 17 maart 2020 is besloten dat alle medewerkers van Stichting Cito vanuit huis werken. De belangrijke eerste stap hierin was het mogelijk maken van thuiswerken voor nagenoeg alle medewerkers. Als gevolg van een succesvolle actie om de thuiswerkmogelijkheden fors op te schalen hebben de werkzaamheden relatief ongestoord door kunnen gaan.

Na een zomer met de nodige versoepelingen is op 14 oktober 2020 een gedeeltelijke lockdown van kracht geworden. Op basis van het huidige openingsplan vinden eind april 2021 de eerste versoepelingen plaats.

Als gevolg van de verspreiding van het Covid-19 virus heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) samen met de onderwijsorganisaties besloten het centraal examen voor het voortgezet onderwijs af te lassen. Dit heeft voor Stichting Cito geen directe financiële impact gehad.

Het management oordeelt dat de financiële positie van Stichting Cito solide is. Er is sprake van een goede solvabiliteit en liquiditeit. Voor Stichting Cito worden geen materiële financiële effecten voorzien als gevolg van Covid-19. Deze overtuiging is gebaseerd op de ervaring in 2020, de prognoses van het effect van Covid-19 op de business en op de ruime liquiditeitspositie van Stichting Cito.

Informatieverschaffing over groepsverhoudingen

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling behoort tot een groep. Zij staat aan het hoofd van deze groep en is de moedermaatschappij van Cito B.V. en haar dochterondernemingen.

Informatieverschaffing over schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening vormt de leiding van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Informatieverschaffing over consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens voor 100% opgenomen van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enig andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld.

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd.

De volgende vennootschappen zijn, naast Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling zelf, in de consolidatie begrepen:

- Cito B.V. te Arnhem (100%);
- Cito Evaluation Services B.V. te Arnhem (100%);
- Cito International B.V. te Arnhem (100%) tot en met 31 december 2020.

De consolidatiegrondslagen

Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

Opgave van de transacties met verbonden partijen die van betekenis zijn en niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire leden van de Raad van Bestuur en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Gedurende 2020 hebben zich geen significante transacties met verbonden partijen buiten het kader van de normale bedrijfsvoering voorgedaan.

Acquisities en desinvesteringen van groepsmaatschappijen

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de betreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

Op grond van de Wet SLOA 2013 dient Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling te voldoen aan de Kaderregeling OCW, SZW en VWS en het Besluit vaststelling beleidskader SLOA.

De geconsolideerde jaarrekening is op grond van art. 2:360 lid 3 Burgerlijk Wetboek opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Subsidieverantwoording Wet SLOA 2013

Inzake de verantwoording van de subsidies van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (ministerie van OCW) en het ministerie van Economische Zaken (ministerie van EZ) is rekening gehouden met de bepalingen in de Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten 2013 (Wet SLOA 2013). De subsidieafrekeningen zijn opgesteld met in achtname van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS en Besluit vaststelling beleidskader SLOA en indien van toepassing de specifieke bepalingen in de betreffende subsidiebeschikkingen.

Toelichting inzake de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar

Als gevolg van wijzigingen in de presentatie van de cijfers in de jaarrekening 2020 ten opzichte van 2019, zijn de vergelijkende cijfers, indien van toepassing, omwille van de vergelijkbaarheid eveneens anders gepresenteerd.

De voornaamste wijziging in de presentatie betreft het afzonderlijk weergeven van de kosten van grond- en hulpstoffen. In 2020 bedroegen deze kosten € 0,9 miljoen (2019: € 1,0 miljoen).

Omrekening van in vreemde valuta luidende bedragen

De posten in de jaarrekening van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de stichting haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling.

Beleidsregels toepassing WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT) is met ingang van 1 januari 2013 van kracht.

Grondslagen

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Kosten van ontwikkeling

Onderzoekskosten worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Uitgaven voor ontwikkelingsprojecten zijn geactiveerd conform de voorwaarden in RJ 210.224. Dit houdt in dat de projecten technisch uitvoerbaar zijn, de intentie bestaat het actief te voltooien en in gebruik te nemen en het waarschijnlijk is dat het actief toekomstige economische voordelen genereert. Ook is er sprake van voldoende technische en financiële middelen om het actief te voltooien en kunnen de kosten betrouwbaar worden geschat. Voor de geactiveerde ontwikkelingskosten is een wettelijke reserve onder het eigen vermogen gevormd ter hoogte van het geactiveerde bedrag. De afschrijving van de geactiveerde ontwikkelingskosten vangt aan zodra de commerciële productie is gestart en vindt plaats over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Kosten van goodwill die van derden is verkregen

Positieve goodwill voortkomend uit acquisities wordt geactiveerd en lineair afgeschreven gedurende de geschatte economische levensduur.

Negatieve goodwill valt vrij in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening voor zover lasten en verliezen zich voordoen, waar bij de verwerking van de overname rekening mee is gehouden en deze lasten en verliezen betrouwbaar zijn te meten. Indien geen rekening is gehouden met verwachte lasten of verliezen, dan valt de negatieve goodwill vrij in overeenstemming met het gewogen gemiddelde van de resterende levensduur van de verworven afschrijfbaar activa. Voor zover de negatieve goodwill uitkomt boven de reële waarde van de geïdentificeerde niet-monetaire activa wordt het meerdere direct in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag vanaf het moment dat het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van de verplichting een uitstroom van liquide middelen noodzakelijk is.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is.

De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. De nettovermogenswaarde is hierbij voortgezet op activa die feitelijk onderdeel zijn van de netto-investering in de deelneming(en). Indien en voor zover Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling in deze situatie geheel of gedeeltelijk instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaarding worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Latente belastingvorderingen worden opgenomen voor verrekenbare fiscale verliezen en voor verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderingsgrondslagen anderzijds, met dien verstande dat latente belastingvorderingen alleen worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst zal zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend en verliezen kunnen worden gecompenseerd.

De berekening van de latente belastingvorderingen geschiedt tegen de op het einde van het verslagjaar geldende belastingtarieven of tegen de in komende jaren geldende tarieven, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd op contante waarde.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt bij het contant maken van de kasstromen een disconteringsvoet gehanteerd. Een bijzondere waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de vennootschap op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij aanwezigheid van objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de vennootschap de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de winst-en-verliesrekening.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument. Het waardeverminderingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bij een investering in eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardeverminderingsverlies wordt slechts teruggenomen indien het wegnemen van de indicatie van een bijzondere waardevermindering objectief waarneembaar is.

Voorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode of lagere opbrengstwaarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten vermeerderd met de toegerekende winst en verminderd met verwerkte verliezen en gedeclareerde termijnen. Indien het resultaat op een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld, wordt het toerekenbare resultaat zo goed mogelijk ingeschat. De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Projectopbrengsten en projectkosten uit hoofde van de onderhanden projecten worden als opbrengsten en kosten verwerkt in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties op balansdatum. De mate waarin de prestaties zijn verricht is bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten/inspectie van het uitgevoerde deel van het project/de voltooiing van een fysiek onderscheidbaar projectonderdeel.

In de onderhanden projecten zijn tevens begrepen de uit projectontwikkeling voortkomende projecten indien en voor zover voor eenheden van het project voor of tijdens de constructie een onvoorwaardelijke verkoopovereenkomst is afgesloten.

De onderhanden projecten worden gesaldeerd gepresenteerd op de balans.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de geconsolideerde winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij de tijdswaarde van geld niet materieel is. Als de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is, wordt de voorziening tegen nominale waarde gewaardeerd.

Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening voor groot onderhoud

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft een pand aan de Amsterdamseweg 13 te Arnhem met als gevolg dat hiervoor vanaf boekjaar 2013 een voorziening groot onderhoud wordt opgebouwd. De dotatie op de voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van het gebouw wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks van jaren. De dotatie op de voorziening groot onderhoud is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Overige voorzieningen

#Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen op basis van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

#Reorganisatievoorziening

De reorganisatievoorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten en wordt gevormd indien voor de stichting een feitelijke of juridische verplichting is ontstaan.

#Voorziening langdurig zieken

Er is een voorziening getroffen voor bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Bij de berekening van de voorziening is onder meer rekening gehouden met de revalidatiekansen en wettelijke regelingen in het kader van langdurige ziekte.

#Latente belastingvorderingen en -verplichtingen

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens fiscale voorschriften enerzijds en de boekwaarden die in deze jaarrekening gevolgd worden anderzijds. De berekening van de latente belastingvorderingen en -verplichtingen geschiedt tegen de belastingtarieven die op het einde van het verslagjaar gelden, of tegen de tarieven die in de komende jaren gelden, voor zover deze al bij wet zijn vastgesteld.

Latente belastingvorderingen uit hoofde van verrekenbare verschillen en beschikbare voorwaartse verliescompensatie worden opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Belastinglatenties worden gewaardeerd op contante waarde.

Operationele leasing

Bij Stichting Cito en haar groepsmaatschappijen bestaan er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden is, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit operationele leasing worden op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Indien geen sprake is van (dis)agio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Operationele leasing

Geconsolideerd bestaan er leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden is, niet bij de vennootschap ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit operationele leasing worden op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Daarnaast treedt Stichting Cito op als lessor voor wat betreft de verhuur van een deel van het bedrijfspand. Ontvangen leasebetalingen worden op lineaire basis verwerkt in de geconsolideerde winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Een financieel instrument is een overeenkomst die leidt tot een financieel actief van een partij en een financiële verplichting of een eigen vermogensinstrument van een andere partij. Een eigen-vermogensinstrument is elk contract dat het overblijvende belang omvat in de activa van een partij, na aftrek van alle verplichtingen. Gekochte obligaties zijn primaire (niet-afgeleide) financiële activa met vaste of bepaalbare betalingen.

Het rentebeleid beoogt de financieringslasten zo veel mogelijk te beperken. Hiertoe worden rente-instrumenten gebruikt om het vastrentende of variabel rentende karakter van de financieringen aan te passen aan het gewenste profiel. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van zogenoemde renteswaps.

Ten behoeve van de jaarrekening wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van kostprijshedge-accounting zoals beschreven in RJ 290 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Per 31 december 2018 zijn de hedge relaties op hun effectiviteit getoetst. Voor het effectieve deel en in overeenstemming met de regels voor kostprijshedge-accounting van RJ 290 worden deze pas verantwoord in de winst- en verliesrekening op het moment dat de afgedekte positie in de winst- en verliesrekening wordt verwerkt. Het ineffectieve deel wordt in overeenstemming met de regels voor kostprijshedge-accounting van RJ 290 direct verwerkt in de winst- en verliesrekening. De effectiviteit wordt getoetst aan de hand van het vergelijken van kritische kenmerken zoals looptijd, nominaal bedrag en rente betaaldatum. Als deze kritische kenmerken overeenkomen wordt er vanuit gegaan dat deze hedge in hoge mate effectief is.

MARKTRISICO

#Valutarisico

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling is voornamelijk werkzaam in de Europese Unie. Het valutarisico voor Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft vooral betrekking op posities en toekomstige transacties in Amerikaanse dollars en de Antilliaanse gulden. Het bestuur van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft op basis van een risicoanalyse bepaald dat deze valutarisico's niet worden ingedekt.

#Rente- en kasstroomrisico

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Met betrekking tot de hypothecaire lening heeft Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling een renteswap gecontracteerd, zodat zij variabele rente ontvangt en vaste rente betaalt.

#Kredietrisico

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. Verkoop vindt plaats op basis van krediettermijnen tussen de 8 en 30 dagen. Voor grote leveringen kan een afwijkende krediettermijn van toepassing zijn. In dat geval worden aanvullende zekerheden gevraagd, waaronder garantiestellingen.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft vorderingen verstrekt aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

De bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Omzetverantwoording

#Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

#Verlenen van diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

#Royaltyopbrengsten

Royaltyopbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.

Subsidieopbrengsten Wet SLOA 2013

De subsidieopbrengsten Wet SLOA 2013 worden verantwoord voor zover de werkzaamheden gedurende het verslagjaar in overeenstemming met de subsidiebeschikkingen uitgevoerd zijn.

#Projectopbrengsten en projectkosten

Voor onderhanden projecten, waarvan het resultaat op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten en de projectkosten verwerkt als netto-omzet en kosten in de winst-en-verliesrekening naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum (de 'Percentage of Completion'-methode, ofwel de PoC-methode).

De voortgang van de verrichte prestaties wordt bepaald op basis van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Als het resultaat (nog) niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, dan worden de opbrengsten als netto-omzet verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten, dat waarschijnlijk kan worden verhaald; de projectkosten worden dan verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt. Zodra het resultaat wel op betrouwbare wijze kan worden bepaald, vindt opbrengstverantwoording plaats volgens de PoC-methode naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de projectopbrengsten en projectkosten. Projectopbrengsten zijn de contractueel overeengekomen opbrengsten en opbrengsten uit hoofde van meer- en minderwerk, claims en vergoedingen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat deze worden gerealiseerd en ze betrouwbaar kunnen worden bepaald. Projectkosten zijn de direct op het project betrekking hebbende kosten, die kosten die in het algemeen aan projectactiviteiten worden toegerekend en toegewezen kunnen worden aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend.

Indien het waarschijnlijk is dat de totale projectkosten de totale projectopbrengsten overschrijden, dan worden de verwachte verliezen onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Dit verlies wordt verwerkt in de kostprijs van de omzet. De voorziening voor het verlies maakt onderdeel uit van de post onderhanden projecten.

#Opbrengstwaarde voorraad

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

#Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

#Resultaat deelnemingen (gewaardeerd op netto-vermogenswaarde)

Het resultaat is het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat voor zover dit aan Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling wordt toegerekend.

Overige lasten uit hoofde van personeelsbeloningen

#Pensioenen

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en Cito BV zijn vrijwillig aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP (hierna: 'ABP'), een bedrijfstakpensioenfonds dat gericht is op overheid en onderwijs.

Het ABP heeft de uitvoering van de pensioenregeling ondergebracht in een zelfstandige uitvoeringsorganisatie: APG Algemene Pensioen Groep N.V.

Het ABP kent een ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en een arbeidsongeschiktheidspensioen. Voor degenen die zijn geboren na 1950, geldt als ouderdomspensioen het ABP KeuzePensioen. Hierbij bestaat vrijheid om het ouderdomspensioen flexibel in te vullen. Verder zijn er voor zover de fiscale regels die ruimte bieden, mogelijkheden voor de vrijwillige opbouw van extra pensioen, zowel voor de werknemer als de partner. Het pensioen wordt sinds 1 januari 2004 opgebouwd volgens het middelloonsysteem.

De beleidsdekkingsgraad eind 2020 bedroeg 93,2% (2019 95,8%). De pensioenregels schrijven voor dat de beleidsdekkingsgraad voor ABP 126% moet zijn. Dan zijn er voldoende financiële buffers. Zo niet, dan moet een herstelplan opgesteld worden om binnen maximaal 10 jaar weer een dekkingsgraad van minimaal 126% te krijgen. Is de verwachting dat het niet lukt om binnen 10 jaar de 126% te halen of als de beleidsdekkingsgraad langer dan 5 jaar lager dan 104,2%, dan moeten de pensioenen verlaagd worden. Een eventuele verlaging mag over een aantal jaren gespreid worden, zodat het pensioen niet plotseling fors lager wordt.

Vanwege de uitzonderlijke economische omstandigheden heeft Minister Koolmees de regels in 2020 versoepeld. Uit de vrijstellingsregeling volgt dat het ABP onder bepaalde voorwaarden in 2021 geen verlaging van pensioenen hoeft door te voeren om te voldoen aan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

Een van de voorwaarden is dat de actuele dekkingsgraad op 31 december 2020 90% of meer moet zijn. ABP voldoet ruimschoots aan dit vereiste.

Daarnaast moet het ABP een herstelplan opstellen waarin wordt aangetoond dat de beleidsdekkingsgraad in 12 jaar tijd (normaal is dit 10 jaar) weer minimaal uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. Als dit volgens de voorgeschreven rekenregels niet in 12 jaar lukt, moeten de pensioenaanspraken alsnog worden verlaagd.

Om de pensioenen gedeeltelijk te kunnen indexeren, moet de beleidsdekkingsgraad minimaal 110% zijn. Volledige indexatie is pas mogelijk bij een hogere beleidsdekkingsgraad. Vooralsnog is volledige indexatie mogelijk bij een beleidsdekkingsgraad vanaf 123%, maar deze grens kan verschuiven als de rentestand of de beleggingsmix wijzigt.

In 2020 was er geen indexatie van de pensioenen. Ook per 1 januari 2021 zijn de pensioenen niet verhoogd. De financiële situatie van ABP was daarvoor niet voldoende. De laatste indexatie vond plaats in 2010 en dat was een gedeeltelijke indexatie. De gemiste indexatie van 2009 tot en met 2020 is maximaal 19,95%. Het bestuur van ABP kan besluiten om niet-toegekende indexaties alsnog toe te kennen. Dit heet na-indexatie. Dit is voor het laatst in 2008 gedaan.

De ABP-premie is opgebouwd uit een percentage voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen (OP/NP), de ANW-compensatie en inkoop voorwaardelijk pensioen. De premies OP/NP en ANW-compensatie komen voor 70% voor rekening van de werkgever en voor 30% van de werknemer. De premie inkoop voorwaardelijk pensioen komt geheel ten laste van de werkgever. De totaalpremie bedroeg per 1 januari 2020 24,9%. Het pensioengevend inkomen is het voltijdse bruto jaarloon per 1 januari van een jaar, berekend naar rato dienstverband en naar rato jaar, en aangevuld met incidentele beloningen uit het voorafgaande jaar. De premiegrondslag (bedrag waarover de premie wordt berekend) is het pensioengevend inkomen minus de franchise (per 1 januari 2020: € 14.200).

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door Cito BV.

Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Behalve de betaling van premies heeft de vennootschap geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregeling. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn.

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en Cito BV hebben alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van immateriële en materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Gedurende 2020 heeft Cito B.V. gebruik gemaakt van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW), zijnde NOW 1.0 en NOW 2.0. Het UWV heeft hieromtrent beschikkingen afgegeven en voorschotten uitbetaald. De beschikte NOW-subsidies zijn verantwoord als bate in de lonen en salarissen in de winst- en verliesrekening 2020.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Resultaat

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst- en verliesrekening, rekening houdend met beschikbare, fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen) en vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten. Tevens wordt rekening gehouden met wijzigingen die optreden in de latente belastingvorderingen en latente belastingschulden uit hoofde van wijzigingen in het te hanteren belastingtarief.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen bij geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden en mutaties op de langlopende schulden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Activa

Vaste activa

1 Immateriële vaste activa

	Kosten van ontwikkeling	Goodwill	Software	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020				
Aanschaffingswaarde	1.532.997	664.729	4.986.826	7.184.552
Cumulatieve afschrijvingen	-62.458	-664.729	-4.822.748	-5.549.935
Boekwaarde per 1 januari 2020	1.470.539	-	164.078	1.634.617
Mutaties				
Investeringsen	1.019.674	-	39.415	1.059.089
Afschrijvingen	-436.447	-	-140.884	-577.331
Saldo mutaties	583.227	-	-101.469	481.758
Stand per 31 december 2020				
Aanschaffingswaarde	2.552.671	664.729	5.026.241	8.243.641
Cumulatieve afschrijvingen	-498.905	-664.729	-4.963.632	-6.127.266
Boekwaarde per 31 december 2020	2.053.766	-	62.609	2.116.375

Voor kosten van ontwikkeling worden afschrijvingspercentages tussen 20% en 33,33% gehanteerd. Nagekomen investeringen op reeds geactiveerde ontwikkelingskosten worden afgeschreven over de resterende looptijd van het actief. Voor software wordt een afschrijvingspercentage van 20% gehanteerd.

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
2 Materiële vaste activa		
Grond	6.703.226	6.703.226
Gebouwen	16.173.014	17.002.301
Installaties	2.642.034	2.983.825
Inventaris	87.149	286.695
Hardware	977.349	811.695
	26.582.772	27.787.742

Materiële vaste activa

	Grond	Gebouwen	Installaties	Inventaris	Hardware
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020					
Aanschaffingswaarde	6.703.226	26.041.200	6.198.094	2.253.037	5.660.789
Cumulatieve afschrijvingen	-	-9.038.899	-3.214.269	-1.966.342	-4.849.094
Boekwaarde per 1 januari 2020	6.703.226	17.002.301	2.983.825	286.695	811.695
Mutaties					
Investeringen	-	130.160	25.567	5.651	422.745
Afschrijvingen	-	-959.447	-367.358	-205.197	-257.091
Saldo mutaties	-	-829.287	-341.791	-199.546	165.654
Stand per 31 december 2020					
Aanschaffingswaarde	6.703.226	26.171.360	6.223.661	2.258.688	6.083.534
Cumulatieve afschrijvingen	-	-9.998.346	-3.581.627	-2.171.539	-5.106.185
Boekwaarde per 31 december 2020	6.703.226	16.173.014	2.642.034	87.149	977.349

	<u>Totaal</u> €
Stand per 1 januari 2020	
Aanschaffingswaarde	46.856.346
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-19.068.604</u>
Boekwaarde per 1 januari 2020	<u>27.787.742</u>
Mutaties	
Investeringen	584.123
Afschrijvingen	<u>-1.789.093</u>
Saldo mutaties	<u>-1.204.970</u>
Stand per 31 december 2020	
Aanschaffingswaarde	47.440.469
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-20.857.697</u>
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>26.582.772</u>

Voor gebouwen worden afschrijvingspercentages tussen 1% en 20% gehanteerd, voor installaties worden afschrijvingspercentages tussen 3% en 20% gehanteerd en voor inventaris en hardware worden afschrijvingspercentages tussen 4% en 33% gehanteerd.

De WOZ-waarde van het kantoorgebouw bedraagt voor het boekjaar 2020 € 16.559.000 (boekjaar 2019: € 19.892.000).

Stichting Cito verhuurt een deel van het bedrijfspand aan derden, waardoor het gebruiksrecht van het bedrijfspand voor een deel is verstrekt aan de huurder.

Financiële vaste activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
3 Overige deelnemingen		
Deelneming Woots B.V.	1	1
Deelneming Open Assessment Technologies S.A.	<u>1.480.913</u>	<u>1.337.258</u>
	<u>1.480.914</u>	<u>1.337.259</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

Deelneming Woots B.V.

Stand per 1 januari	1	-
Resultaat	-140.527	-100.163
In mindering op rekening-courant vordering	240.691	-
Dotatie aan voorziening	<u>-100.164</u>	<u>100.164</u>
Stand per 31 december	<u>1</u>	<u>1</u>

Dit betreft de 51%-deelneming in Woots B.V.

Het aandeel in het negatieve resultaat 2020 van Woots B.V. bedraagt negatief € 298.754. (2019: negatief € 100.215). De negatieve resultaten van Woots B.V. zijn verwerkt in de nettovermogenswaarde tot nihil. Bij de verwerking van het resultaat is de nettovermogenswaarde doorgezet op de rekening-courant vordering van Cito B.V. op Woots B.V., aangezien deze als onderdeel van de netto-investering is beschouwd.

Het cumulatieve aandeel in het negatief eigen vermogen van Woots B.V. dat niet is verwerkt in de jaarrekening bedraagt op 31-12-2020 negatief € 158.182 (2019: € 0).

Het resultaat deelneming van Woots B.V. over het boekjaar 2020 is gebaseerd op voorlopige cijfers.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Deelneming Open Assessment Technologies S.A.		
Stand per 1 januari	1.337.258	1.468.249
Resultaat	<u>143.655</u>	<u>-130.991</u>
Stand per 31 december	<u>1.480.913</u>	<u>1.337.258</u>

Na de verwatering van aandelen in 2018 is het aandelenbelang gedaald naar 14,22% waarmee het belang van Cito B.V. nominaal lager uitkomt dan de grens van 20% waarbij vermoed wordt dat er sprake is van invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid.

Echter heeft Cito B.V. 2 van de 9 bestuurszetels (22%) waarmee invloed wordt uit geoefend op het zakelijke en financiële beleid. Derhalve blijft de waarderingsgrondslag de nettovermogenswaarde.

Het resultaat deelneming van Open Assessment Technologies S.A. over het boekjaar 2020 is gebaseerd op voorlopige cijfers.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
4 Vorderingen op participanten en op maatschappijen waarin wordt deelgenomen		
Vordering op Woots B.V.	<u>471.081</u>	<u>-</u>

Op 1-1-2020 heeft Cito B.V. een lening verstrekt van € 471.081 aan Woots B.V.

De lening heeft een looptijd van 11 jaar en eindigt per 31-12-2030.

Het rentepercentage bedraagt 2,75% (vast) op jaarbasis. Aflossing vindt plaats in 10 gelijke, jaarlijkse termijnen voor het eerst in 2021.

Als zekerheid heeft Cito het eerste pandrecht op de banktegoeden, debiteurenvorderingen, bedrijfsinventaris en eventuele voorraden verkregen.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
5 Actieve belastinglatentie		
Stand per 1 januari	573.140	371.000
Mutatie boekjaar	<u>130.580</u>	<u>202.140</u>
Stand per 31 december	<u>703.720</u>	<u>573.140</u>

Voor de per 31 december 2020 resterende compensabele verliezen ter grootte van € 16.492.274 is de huidige inschatting dat een bedrag ad € 3.347.350 gebruikt kan worden. Dit bedrag is gebaseerd op de begrote belastbare resultaten van Cito B.V. gedurende de aankomende 3 jaar, zijnde de periode van de meerjarenbegroting. De contante waarde (3% disconteringsvoet) van de hieruit resulterende verwachte besparing van de vennootschapsbelasting ter grootte van € 703.720 is nu geactiveerd.

Het deel van de compensabele verliezen dat Cito B.V. binnen één jaar verwacht te kunnen gebruiken bedraagt € 0.

Vlottende activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
6 Gereed product en handelsgoederen		
Gereed product	707.762	931.452
Gereed product voorziening incourant	<u>-185.080</u>	<u>-227.895</u>
	<u>522.682</u>	<u>703.557</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€

7 Onderhanden projecten

Geactiveerde uitgaven voor nog niet verrichte prestaties van onderhanden projecten	318.034	<u>176.710</u>
Cumulatief totaal verantwoorde projectopbrengsten	504.504	329.710
Totaal ontvangen voorschotten	-186.470	-153.000

Informatieverschaffing over onderhanden projecten

De onderhanden projecten worden gesaldeerd weergegeven. Per 31 december 2020 zijn de gerealiseerde projectopbrengsten hoger dan de vooruitontvangen termijnen en worden daarom gesaldeerd gepresenteerd aan de activa-kant.

Vorderingen

Vorderingen < 1 jaar

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
8 Handelsdebiteuren		
Vorderingen op handelsdebiteuren	2.894.375	2.959.427
Voorziening dubieuze debiteuren	<u>-50.776</u>	<u>-47.338</u>
	<u>2.843.599</u>	<u>2.912.089</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
9 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Premies sociale verzekeringen	<u>134.361</u>	<u>138.960</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
10 Overige vorderingen en overlopende activa		
Waarborgsom	325.220	478.323
Nog te ontvangen baten	254.782	21.350
Vooruitbetaalde kosten	231.464	255.342
Nog te factureren	11.370	61.844
Vooruitbetaalde kosten meerdere jaren	-	156.512
Reisvoorschotten	-	58.340
Nog te ontvangen inkoopfacturen	-	15.029
Personeelsvereniging	-	4.002
Overige overlopende activa	3.889	6.940
	<u>826.725</u>	<u>1.057.682</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
11 Liquide middelen		
Rabobank	18.573.218	17.630.590
ABN AMRO	1.379	2.000.068
Diverse banken	-	4.734
	<u>18.574.597</u>	<u>19.635.392</u>

Passiva

12 Groepsvermogen

Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
13 Voorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>1.145.286</u>	<u>598.781</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Overige voorzieningen		
Voorziening overige deelnemingen	-	100.164
Voorziening groot onderhoud	257.756	305.728
Overige voorzieningen	<u>887.530</u>	<u>192.889</u>
	<u>1.145.286</u>	<u>598.781</u>

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Voorziening overige deelnemingen		
Voorziening deelneming Woots B.V.	<u>-</u>	<u>100.164</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening groot onderhoud gebouwen		
Stand per 1 januari	305.728	269.101
Dotatie	<u>24.262</u>	<u>48.516</u>
	329.990	317.617
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-26.560	-11.889
Afname ten gunste van resultaat	<u>-45.674</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>257.756</u>	<u>305.728</u>

Dit betreft een voorziening voor de gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van het gebouw waarbij de opbouw wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan.

Het kortlopend deel (<1 jaar) van de voorziening bedraagt € 50K. Het langlopend (> 5 jaar) deel van de voorziening bedraagt € 85K.

Overige voorzieningen

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening jubileumuitkering		
Stand per 1 januari	192.889	363.833
Mutatie	<u>-8.524</u>	<u>-170.944</u>
Stand per 31 december	<u>184.365</u>	<u>192.889</u>

Dit betreft de voorziening voor de tijdsevenredig opgebouwde rechten op aanspraak op een jubileumuitkering bij een 25-jarig en 40-jarig dienstverband.

De voorziening is overwegend langlopend (> 5 jaren).

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Reorganisatievoorziening		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	608.515	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>608.515</u>	<u>-</u>

De reorganisatievoorziening is gevormd als gevolg van het herontwerp Facilitaire Dienstverlening en heeft betrekking op de afdelingen HRM en Interne services. Daarnaast ziet de voorziening toe op de flexibilisering van Cito B.V. Dit betreffen aanpassingen in de (basis)structuur van de organisatie om te komen tot een organisatie die snel kan anticiperen op veranderingen en veranderende klantwensen en die producten en diensten levert die aansluiten bij de klantwens.

De gevormde voorziening heeft betrekking op de kosten voor afvloeiing van een deel van de medewerkers. De voorziening heeft een kortlopend karakter (< 1 jaar).

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening langdurig zieken		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	94.650	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>94.650</u>	<u>-</u>

De voorziening langdurig zieken betreft een inschatting van bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, rekening houdend met de revalidatiekansen.

De voorziening heeft een kortlopend karakter (< 1 jaar).

Langlopende schulden

14 Langlopende schulden

	Stand per 31 december 2020	Aflossingsverplichting	Resterende looptijd > 1 jaar
	€	€	€
Totaal	4.894.665	421.060	4.473.605

15 Schulden aan kredietinstellingen

	2020	2019
	€	€
Lening		
Saldo per 1 januari	5.815.725	6.736.785
Aflossing	-921.060	-921.060
	4.894.665	5.815.725
Kortlopend deel	-421.060	-421.060
Saldo per 31 december	4.473.605	5.394.665

De hoofdsom van de lening (faciliteit B) was € 10.000.000.

De looptijd bedraagt 24 jaar, ingaand per 30 juni 2011.

Aflossing vindt plaats per kwartaal; ca. € 105.000.

Rente: 3-maands-Euribortarief verhoogd met een 3 jaar vaste opslag van 1,85%.

Dit rentepercentage is voor het laatst gewijzigd per 1 maart 2020.

Voor de hypotheek voor het pand zijn er bij aanschaf 2 leningen afgesloten, faciliteit A en B.

Faciliteit A is conform overeenkomst in 2015 afgelost.

Faciliteit B loopt nog.

Als zekerheden voor beide leningen is een hypotheekrecht van € 25 miljoen, verhoogd met 35% kosten, verstrekt en zijn de stichting en haar Nederlandse 100%-deelnemingen hoofdelijk aansprakelijk.

Met de bankier zijn gebruikelijke convenanten afgesloten: een solvabiliteitsratio van minimaal 25% van het geconsolideerd balanstotaal, een pari passu clause, een negatieve pledge clause, een material adverse change clause en een no further indebtedness clause.

Voor (de nog lopende) faciliteit B is een renteswap afgesloten, waardoor het gehele openstaande bedrag voor een periode van 10 jaar is vastgezet voor een vaste rente van 3,27% in plaats van de 3-maands-Euribor.

De negatieve marktwaarde van het rentecontract bedraagt € 49.666.

Deze waarde is bepaald door de resterende looptijd van het contract en de op dat moment geldende forwardcurve. Wanneer de vaste coupon in het swapcontract hoger ligt dan de actuele rente voor de resterende looptijd, heeft het contract een negatieve marktwaarde. Er zijn geen bijstortverplichtingen. Er is sprake van een perfect hedge. Voor het beleid omtrent het renterisico wordt verwezen naar de toelichting met betrekking tot financiële instrumenten en risicobeheersing.

Naast de reguliere aflossing heeft er in 2020 en 2019 een aanvullende aflossing ad € 500.000 plaatsgevonden.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
16 Schulden aan kredietinstellingen		
Aflossingsverplichtingen	421.060	421.060
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
17 Schulden aan leveranciers		
Crediteuren	<u>938.416</u>	<u>1.567.644</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
18 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	1.126.006	1.089.389
Loonheffing	1.106.145	1.111.168
Pensioenen	<u>428.101</u>	<u>422.355</u>
	<u>2.660.252</u>	<u>2.622.912</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
19 Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiedagen	2.233.322	2.140.023
Vooruitontvangen bedragen abonnementen	1.734.927	1.801.869
Nog te betalen kosten	1.190.242	770.593
Reservering vakantiegeld	1.037.964	1.073.242
Vooruitontvangen bedragen zonder tegenprestatie	774.535	734.869
Reservering reorganisatiekosten	411.478	496.683
Opgebouwde rechten individueel werknemersbudget (IWB)	188.528	250.214
Vooruitontvangen examengelden EPA	175.000	31.517
Reservering accountantskosten	158.773	65.340
SLOA afrekeningen	126.605	345.912
Overloop CG-leden	67.882	303.603
Vooruitontvangen examengelden CAS	65.131	123.060
Ontvangen borgsommen	60.651	60.651
Nog te betalen rente hypotheek	49.663	56.319
Studiekosten	31.482	2.403
Vooruitontvangen examengelden FFP	25.834	697
Vooruitontvangen huur	21.611	16.416
Vooruitontvangen examengelden CEHP	2.586	1.660
Overige	2.151	1.378
Vooruitontvangen examengelden Telecom CAI	1.150	3.153
Reisvoorschotten medewerkers	866	-
Vooruitontvangen bedragen overig	-	31.842
	<u>8.360.381</u>	<u>8.311.444</u>

#Egalisaties Wet SLOA en afrekeningen Wet SLOA 2013 (OCW en EZ)

Dit betreft het verschil tussen de toegezegde subsidies uit hoofde van de Wet SLOA in het lopende en voorgaande boekjaren en de daadwerkelijke bestedingen van de subsidies. De subsidiegever is over het ontstaan en de grootte van de egalisaties conform de regelgeving geïnformeerd. De inzet of de terugbetaling van de egalisatiereserves zal plaatsvinden na goedkeuring van de subsidieafrekening door de subsidiegever, voor zover deze niet specifiek zijn bestemd.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

#Huurcontract Cito B.V.

Per 1 januari 2019 heeft de stichting een huurovereenkomst afgesloten met Cito B.V. Zij verhuurt hierbij een deel van de locatie aan de Amsterdamseweg 13 te Arnhem aan Cito B.V. De huurovereenkomst kent een duur van 5 jaar en wordt na afloop behoudens een opzegging van huurder of verhuurder telkens voor de duur van 5 jaar verlengd.

De jaarlijkse aanvangshuurprijs bedraagt € 500.490.

#Huurcontract Pondera Consult B.V.

Per 1 oktober 2019 heeft de stichting een huurovereenkomst afgesloten met Pondera Consult B.V. Zij verhuurt hierbij een deel van de locatie aan de Amsterdamseweg 13 te Arnhem aan Pondera Consult B.V. De huurovereenkomst kent een duur van 10 jaar en wordt na afloop behoudens een opzegging van huurder of verhuurder telkens voor de duur van 5 jaar verlengd.

De jaarlijkse aanvangshuurprijs bedraagt € 200.500 excl. Btw.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake aansprakelijkheidsstellingen

De stichting is als medeschuldenaar opgenomen in de zekerheden die zijn verstrekt aan de bankier die een hypothecaire lening heeft verstrekt aan Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. Cito BV en haar dochterondernemingen zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk. De schuld per balansdatum aan de bankier van € 4.894.665 is opgenomen in de jaarrekening van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling.

#Wachtgeldverplichtingen

De stichting draagt voor een gedeelte van het personeel het risico van wachtgeldverplichtingen uit hoofde van het 'Besluit Bovenwettelijke Werkloosheidsregeling voor Onderwijspersoneel PO, VO en BVE' (voor 2001: BWOO), voor zover deze zijn ontstaan na 31 december 1998. Verplichtingen van vóór 1 januari 1999 komen ten laste van het Participatiefonds c.q. het ministerie van OCW. Voor mogelijke wachtgeldverplichtingen is per balansdatum geen voorziening getroffen.

De niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake de fiscale eenheid

De stichting vormt, samen met haar 100% Nederlandse groepsmaatschappijen, een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De stichting en de met haar gevoegde dochterondernemingen zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de eenheid verschuldigde belasting. De aangiften van de verschillende vennootschappen worden apart opgesteld en uiteindelijk verantwoord bij Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. De schuld per balansdatum van de fiscale eenheid van € 1.126.006 is opgenomen in de jaarrekening van de stichting.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

#Bankgaranties

Er zijn een aantal bankgaranties verstrekt:

- € 26.000 ten behoeve van de verhuurder van het bedrijfspand in Arnhem;
- € 123.000 ten behoeve van de fiscale vertegenwoordiger in Kosovo, als zekerheid voor de betaling van bronbelasting;
- € 137.000 ten behoeve van een opdrachtgever op Cyprus; als aanbestedingsgarantie.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten

- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten binnen één jaar: € 641.000 (31 december 2019: € 721.000)
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan één jaar: € 365.000 (31 december 2019: € 996.000)
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan vijf jaar: € 1.000 (31 december 2019: € 11.000)

Dit betreffen huurverplichtingen voor het bedrijfspand (zijnde het magazijn waarvan de huur eindigt per 30-6-2021) en kopieermachines en tevens leaseverplichtingen voor personenauto's.

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen activa

Als gevolg van de verhuur van een deel van het bedrijfspand aan Pondera Consult B.V. is er sprake van niet in de balans opgenomen activa. De omvang hiervan is onderstaand gespecificeerd rekening houdend met de looptijd van de overeenkomsten.

- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten binnen één jaar: € 197.000 (31 december 2019: € 197.000)
- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan één jaar: € 789.000 (31 december 2019: € 789.000)
- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan vijf jaar: € 740.000 (31 december 2019: € 937.000)

Informatieverschaffing over operationele leases

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst-en-verliesrekening verwerkt:

- minimale leasebetalingen ad € 123.000

Indien in de vermelde leasebetalingen betalingen in verband met overige bestanddelen van de overeenkomst zijn inbegrepen, worden de betalingen inclusief deze overige bestanddelen afzonderlijk opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
20 Opbrengsten Wet SLOA		
Opbrengsten Wet SLOA subsidieopdrachten	32.052.868	31.858.537
Overige baten	<u>-31.561</u>	<u>-</u>
	<u>32.021.307</u>	<u>31.858.537</u>

De opbrengsten vallen onder de categorie dienstverlening. De opbrengst is alleen in Nederland gerealiseerd.

21 Opbrengsten marktactiviteiten

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Omzet toetsproducten	8.498.745	12.600.375
Omzet peilingsonderzoek	8.485.409	7.859.941
Omzet advies, training, consultancy	3.863	79.286
Omzet overige producten en diensten	<u>423.892</u>	<u>509.119</u>
	<u>17.411.909</u>	<u>21.048.721</u>

De opbrengsten zijn overwegend (meer dan 95%) in Nederland behaald.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
22 Inkoopwaarde van de baten		
Inkoopwaarde baten	<u>883.131</u>	<u>1.044.638</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

23 Overige opbrengsten

Opbrengst huur	197.277	31.172
Opbrengst servicekosten	61.800	13.905
Opbrengst aanvullende services	<u>12.052</u>	<u>-</u>
	<u>271.129</u>	<u>45.077</u>

24 Uitbesteed werk en andere externe kosten

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Kosten uitbesteed werk	<u>10.689.381</u>	<u>10.901.761</u>

25 Personeelskosten

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Lonen en salarissen	21.638.017	25.185.968
Sociale lasten	3.702.770	3.951.580
Pensioenlasten	3.854.167	3.934.097
Overige personeelskosten	<u>1.846.535</u>	<u>1.369.975</u>
	<u>31.041.489</u>	<u>34.441.620</u>

Gedurende 2020 heeft Cito B.V. gebruik gemaakt van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW), zijnde NOW 1.0 en NOW 2.0. De beschikte NOW-subsidies zijn verantwoord als bate in de lonen en salarissen.

De vennootschap heeft in 2020 de volgende NOW-subsidies verwerkt:

* Subsidie op basis van de regelingen NOW 1.0 en 2.0 ten bedrage van totaal € 1.184.927.

Bezoldiging bestuurders

De beloning van de bestuurders van de stichting heeft in 2020 € 400.000 (2019: € 388.000) bedragen. Hiervan is in 2020 € 229.000 (2019: € 225.000) opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Cito. De vergoeding van de (voormalige) leden van de Raad van Toezicht heeft in 2020 € 98.000 (2019: € 97.000) bedragen. Hiervan is in 2020 € 56.000 (2019: € 56.000) opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Cito.

Gemiddeld aantal werknemers

2020

	<u>Aantal</u>
Gemiddeld aantal werknemers	436,00

2019

	<u>Aantal</u>
Gemiddeld aantal werknemers	452,00

In 2020 en 2019 waren er geen werknemers werkzaam bij buitenlandse vestigingen.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
26 Afschrijvingen		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	577.331	288.443
Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>1.789.093</u>	<u>1.704.885</u>
	<u>2.366.424</u>	<u>1.993.328</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Afschrijvingen immateriële vaste activa		
Afschrijvingskosten van ontwikkeling	436.447	62.458
Afschrijvingskosten overige immateriële vaste activa	<u>140.884</u>	<u>225.985</u>
	<u>577.331</u>	<u>288.443</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

Afschrijvingen materiële vaste activa

Afschrijvingskosten gebouwen	959.447	960.675
Afschrijvingskosten installaties	367.358	351.091
Afschrijvingskosten inventaris	205.197	194.241
Afschrijvingskosten overige vaste middelen	<u>257.091</u>	<u>198.878</u>
	<u>1.789.093</u>	<u>1.704.885</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

27 Overige bedrijfskosten

Huisvestingskosten	967.052	1.183.032
Exploitatie- en machinekosten	145.303	135.238
Verkoopkosten	66.114	165.451
Autokosten	123.493	164.530
Kantoorkosten	2.046.244	2.035.251
Algemene kosten	475.808	621.128
Productiegerelateerde kosten	<u>1.178.941</u>	<u>767.284</u>
	<u>5.002.955</u>	<u>5.071.914</u>

Door herrubricering is een verschuiving van de kostensoorten in de vergelijkende cijfers zichtbaar. Deze is doorgevoerd om beter inzicht in de cijfers te verkrijgen.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
28 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rente vorderingen deelnemingen	10.932	-
Ontvangen bankrente	-	1.392
Overige rentebaten	<u>139</u>	<u>1.208</u>
	<u>11.071</u>	<u>2.600</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

Rente vorderingen deelnemingen

Rente vordering op Woots B.V.	<u>10.932</u>	<u>-</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

29 Rentelasten en soortgelijke kosten

Rente belastingen	-	1.102
Bankrente	299.609	205.844
Overige rentelasten	<u>7.854</u>	<u>907</u>
	<u>307.463</u>	<u>207.853</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

30 Belastingen

Mutatie latente belastingen	<u>130.580</u>	<u>202.140</u>

De effectieve belastingdruk betreft de belastingdruk uitgedrukt als percentage van het resultaat voor belastingen exclusief het resultaat na belastingen uit deelnemingen. De effectieve belastingdruk in 2020 bedraagt negatief 22% (2019: -493%). Ten opzichte van de nominale belastingdruk van 25% (2019: 25%) wordt het verschil in 2020 veroorzaakt doordat de mutatie van de belastinglatentie, evenals in 2019, volledig is veroorzaakt door Cito B.V. Stichting Cito is voor haar activiteiten vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€

31 Resultaat deelnemingen

Resultaat deelneming Cito International B.V.	-229	-
Resultaat deelneming Woots B.V.	-140.525	-100.214
Resultaat deelneming Open Assessment Technologies S.A.	<u>143.655</u>	<u>-130.991</u>
	<u>2.901</u>	<u>-231.205</u>

Enkelvoudige jaarrekening

Enkelvoudige balans per 31 december 2020

(na voorstel resultaatbestemming)

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
Activa					
Vaste activa					
<i>Immateriële vaste activa</i>	32				
Kosten van ontwikkeling		277.093		318.333	
Software		<u>62.609</u>		<u>164.078</u>	
			339.702		482.411
<i>Materiële vaste activa</i>	33		26.524.966		27.707.583
<i>Financiële vaste activa</i>	34		<u>7.083.133</u>		<u>9.727.179</u>
Som der vaste activa			<u>33.947.801</u>		<u>37.917.173</u>
Vlottende activa					
<i>Onderhanden projecten</i>	35		171.517		-
<i>Vorderingen</i>					
Handelsdebiteuren	36	80.414		100.734	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	37	1.836.960		3.439.416	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	38				
		86.467		84.569	
Overige vorderingen en overlopende activa	39	<u>266.150</u>		<u>466.245</u>	
			2.269.991		4.090.964
<i>Liquide middelen</i>	40		<u>12.195.396</u>		<u>8.883.568</u>
Som der vlottende activa			<u>14.636.904</u>		<u>12.974.532</u>
Totaal activazijde			<u>48.584.705</u>		<u>50.891.705</u>

		31-12-2020		31-12-2019	
		€	€	€	€
Passiva					
Stichtingsvermogen	41				
Wettelijke reserves	42	1.422.735		1.426.023	
Bestemmingsfonds OCW		2.810.542		549.514	
Statutaire bestemmingsreserve		14.381.616		14.381.616	
Overige reserves		<u>18.042.382</u>		<u>20.772.259</u>	
			36.657.275		37.129.412
Voorzieningen	43		699.444		417.847
Langlopende schulden	44				
Schulden aan kredietinstellingen			4.473.605		5.394.665
Kortlopende schulden					
Schulden aan kredietinstellingen	45	421.060		421.060	
Schulden aan leveranciers	46	486.165		1.038.719	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	47	2.158.997		2.091.149	
Overige schulden en overlopende passiva	48	<u>3.688.159</u>		<u>4.398.853</u>	
			6.754.381		7.949.781
Totaal passivazijde			<u><u>48.584.705</u></u>		<u><u>50.891.705</u></u>

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020

		Realisatie	Begroting	Realisatie
		2020	2020	2019
		€	€	€
49 Opbrengsten Wet SLOA				
Opbrengsten Wet SLOA subsidieopdrachten	49	32.052.868	32.024.898	31.858.537
Overige baten		-31.561	-	-
		<u>32.021.307</u>	<u>32.024.898</u>	<u>31.858.537</u>
Opbrengsten marktactiviteiten				
Overige opbrengsten	50	423.892	1.537.109	508.338
	51	<u>271.129</u>	<u>223.806</u>	<u>45.077</u>
Som der bedrijfsopbrengsten				
		<u>695.021</u>	<u>1.760.915</u>	<u>553.415</u>
		<u>32.716.328</u>	<u>33.785.813</u>	<u>32.411.952</u>
Lasten				
Kosten uitbesteed werk	52	2.035.976	2.240.777	2.404.214
Personeelskosten	53	21.660.714	23.862.855	24.039.366
Afschrijvingen	54	1.966.794	1.777.300	1.892.841
Overige bedrijfskosten	55	<u>4.593.675</u>	<u>5.056.980</u>	<u>4.735.179</u>
Som der bedrijfskosten				
		<u>30.257.159</u>	<u>32.937.912</u>	<u>33.071.600</u>
Bedrijfsresultaat				
		2.459.169	847.901	-659.648
Financiële baten en lasten	56	<u>-287.262</u>	<u>-340.000</u>	<u>-204.201</u>
Exploitatieresultaat				
		2.171.907	507.901	-863.849
Resultaat deelnemingen	57	<u>-2.644.046</u>	<u>-</u>	<u>793.809</u>
Netto resultaat				
		<u>-472.139</u>	<u>507.901</u>	<u>-70.040</u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening

Informatie over de rechtspersoon

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd volgens de netto vermogenswaarde in overeenstemming met de betreffende paragraaf van de geconsolideerde jaarrekening.

Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Toelichting op de enkelvoudige balans

Activa

Vaste activa

32 Immateriële vaste activa

	Kosten van ontwikkeling	Software	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari 2020			
Aanschaffingswaarde	318.333	4.832.698	5.151.031
Cumulatieve afschrijvingen	-	-4.668.620	-4.668.620
Boekwaarde per 1 januari 2020	<u>318.333</u>	<u>164.078</u>	<u>482.411</u>
Mutaties			
Investeringen	17.930	39.415	57.345
Afschrijvingen	-59.170	-140.884	-200.054
Saldo mutaties	<u>-41.240</u>	<u>-101.469</u>	<u>-142.709</u>
Stand per 31 december 2020			
Aanschaffingswaarde	336.263	4.872.113	5.208.376
Cumulatieve afschrijvingen	-59.170	-4.809.504	-4.868.674
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>277.093</u>	<u>62.609</u>	<u>339.702</u>

Voor de kosten van ontwikkeling wordt een afschrijvingspercentage van 20% gehanteerd. Voor software wordt een afschrijvingspercentage van 20% gehanteerd.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
33 Materiële vaste activa		
Grond	6.703.226	6.703.226
Gebouwen	16.173.014	17.002.301
Installaties	2.642.034	2.983.825
Inventaris	48.424	236.360
Hardware	<u>958.268</u>	<u>781.871</u>
	<u>26.524.966</u>	<u>27.707.583</u>

Materiële vaste activa

	Grond	Gebouwen	Installaties	Inventaris	Hardware
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2020					
Aanschaffingswaarde	6.703.226	26.041.200	6.198.094	2.041.289	5.353.956
Cumulatieve afschrijvingen	-	-9.038.899	-3.214.269	-1.804.929	-4.572.085
Boekwaarde per 1 januari 2020	6.703.226	17.002.301	2.983.825	236.360	781.871
Mutaties					
Investeringen	-	130.160	25.567	5.651	422.745
Afschrijvingen	-	-959.447	-367.358	-193.587	-246.348
Saldo mutaties	-	-829.287	-341.791	-187.936	176.397
Stand per 31 december 2020					
Aanschaffingswaarde	6.703.226	26.171.360	6.223.661	2.046.940	5.776.701
Cumulatieve afschrijvingen	-	-9.998.346	-3.581.627	-1.998.516	-4.818.433
Boekwaarde per 31 december 2020	6.703.226	16.173.014	2.642.034	48.424	958.268

	<u>Totaal</u>
	€
Stand per 1 januari 2020	
Aanschaffingswaarde	46.337.765
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-18.630.182</u>
Boekwaarde per 1 januari 2020	<u>27.707.583</u>
Mutaties	
Investerings	584.123
Afschrijvingen	<u>-1.766.740</u>
Saldo mutaties	<u>-1.182.617</u>
Stand per 31 december 2020	
Aanschaffingswaarde	46.921.888
Cumulatieve afschrijvingen	<u>-20.396.922</u>
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>26.524.966</u>

Voor gebouwen worden afschrijvingspercentages tussen 1% en 20% gehanteerd, voor installaties worden afschrijvingspercentages tussen 3% en 20% gehanteerd en voor inventaris en hardware worden afschrijvingspercentages tussen 4% en 33% gehanteerd.

De WOZ-waarde van het kantoorgebouw bedraagt voor het boekjaar 2020 € 16.559.000 (boekjaar 2019: € 19.892.000).

Stichting Cito verhuurt een deel van het bedrijfspand aan derden, waardoor het gebruiksrecht van het bedrijfspand voor een deel is verstrekt aan de huurder.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
34 Financiële vaste activa		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	<u>7.083.133</u>	<u>9.727.179</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Deelneming Cito B.V.		
Boekwaarde per 1 januari	9.727.179	8.933.370
Resultaat	<u>-2.644.046</u>	<u>793.809</u>
Boekwaarde per 31 december	<u>7.083.133</u>	<u>9.727.179</u>

Dit betreft de 100% deelneming in Cito B.V. te Arnhem.

VLottende activa

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
35 Onderhanden projecten		
Geactiveerde uitgaven voor nog niet verrichte prestaties van onderhanden projecten	<u>171.517</u>	<u>-</u>
Vorderingen		
36 Handelsdebiteuren		
Vorderingen op handelsdebiteuren	<u>80.414</u>	<u>100.734</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
37 Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Rekening-courant Cito B.V.	<u>1.836.960</u>	<u>3.439.416</u>

Over de gemiddelde rekening-courant verhouding met Cito BV is 0,09% rente in rekening gebracht. Omtrent aflossing en zekerheden is niets overeengekomen.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde ervan, gegeven het kortlopende karakter ervan en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
38 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Premies sociale verzekeringen	<u>86.467</u>	<u>84.569</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
39 Overige vorderingen en overlopende activa		
Vooruitbetaalde kosten	217.549	243.491
Waarborgsom	39.750	39.750
Nog te ontvangen baten	6.180	21.338
Overige overlopende activa	2.671	2.166
Vooruitbetaalde kosten meerdere jaren	-	156.512
Personeelsvereniging	-	2.988
	<u>266.150</u>	<u>466.245</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
40 Liquide middelen		
Rabobank	12.194.758	8.883.568
ABN AMRO	638	-
	<u>12.195.396</u>	<u>8.883.568</u>

Passiva

41 Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Wettelijke reserves	Bestemmings- fonds OCW	Statutaire bestemmings- reserve	Overige reserves	Totaal
Stand per 1 januari 2020	1.426.023	549.514	14.381.616	20.772.259	37.129.412
Mutatie uit resultaatverdeling	-	2.261.028	-	-2.261.028	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-472.137	-472.137
Wettelijke reserve deelneming	37.952	-	-	-37.952	-
Wettelijke reserve ontwikkelingskosten	-41.240	-	-	41.240	-
Stand per 31 december 2020	1.422.735	2.810.542	14.381.616	18.042.382	36.657.275

#Bestemmingsfonds OCW

Op grond van paragraaf 8.5 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS vormt Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling een egaliseringsreserve als bedoeld in artikel 4:72 van de Algemene wet bestuursrecht. De egaliseringsreserve bedraagt ten hoogste 10 procent van het totaal van de over het laatste kalenderjaar verleende subsidie door het Ministerie van OCW dan wel ten hoogste een lager percentage dat door de minister van OCW bij de beschikking tot verlening is bepaald. De egaliseringsreserve bedraagt ten laagste € 0. De egaliseringsreserve wordt uitsluitend besteed aan de taken, bedoeld in artikel 3 van de wet SLOA 2013. De egaliseringsreserve wordt gevormd door een toevoeging bij een positief eindresultaat op de instellingssubsidie. Het eindresultaat is de verleende subsidie verminderd met de werkelijke kosten. Voor zover het voor de toevoeging beschikbare bedrag hoger is dan de maximale toevoeging, wordt dat bedrag bij de vaststelling in mindering gebracht op de subsidie en in de jaarrekening onder de kortlopende schulden verantwoord.

#Statutaire bestemmingsreserve

Op grond van de bestuurlijke afspraken tussen het Ministerie van OCW en Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling van juli 2013, dient de stichting een statutaire bestemmingsreserve in haar statuten op te nemen. De overeengekomen bestedingsdoelen zijn gekoppeld aan de volgende statutaire doelstellingen van de stichting:

- Het meten en volgen van menselijke mogelijkheden en ontwikkelingen
- Het bevorderen van de objectieve beoordeling van door leerlingen, studenten en cursisten verworven kennis, inzicht en vaardigheden alsmede het uitvoeren van advies- en consultancydiensten.

De statuten zijn in concept aangepast naar aanleiding van de bestuurlijke afspraken.

#Bestemming van het resultaat

Op grond van paragraaf 8.5 van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS wordt het resultaat van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling bestemd binnen het eigen vermogen.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
42 Wettelijke reserves		
Wettelijke reserve ontwikkelingskosten	277.093	318.333
Ingehouden winst deelnemingen	<u>1.145.642</u>	<u>1.107.690</u>
	<u>1.422.735</u>	<u>1.426.023</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
43 Voorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>699.444</u>	<u>417.847</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Overige voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	257.756	305.728
Overige voorzieningen	<u>441.688</u>	<u>112.119</u>
	<u>699.444</u>	<u>417.847</u>
	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening groot onderhoud gebouwen		
Stand per 1 januari	305.728	269.101
Dotatie	<u>24.262</u>	<u>48.516</u>
	329.990	317.617
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-26.560	-11.889
Afname ten gunste van resultaat	<u>-45.674</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>257.756</u>	<u>305.728</u>

Dit betreft een voorziening voor de gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van het gebouw waarbij de opbouw wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan.

Het kortlopend deel (<1 jaar) van de voorziening bedraagt € 50K. Het langlopend (> 5 jaar) deel van de voorziening bedraagt € 85K.

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
Overige voorzieningen		
Voorziening jubileumuitkering	111.979	112.119
Reorganisatievoorziening	235.059	-
Voorziening langdurig zieken	94.650	-
	<u>441.688</u>	<u>112.119</u>

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening jubileumuitkering		
Stand per 1 januari	112.119	219.684
Mutatie	-140	-107.565
Stand per 31 december	<u>111.979</u>	<u>112.119</u>

Dit betreft een voorziening voor de tijdsevenredig opgebouwde rechten op een aanspraak op een jubileumuitkering bij een 25-jarig en 40-jarig dienstverband.
De voorziening is overwegend langlopend (> 5 jaren).

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Reorganisatievoorziening		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	235.059	-
Stand per 31 december	<u>235.059</u>	<u>-</u>

De reorganisatievoorziening is gevormd als gevolg van het herontwerp Facilitaire Dienstverlening en heeft betrekking op de afdelingen HRM en Interne Services. De gevormde voorziening heeft betrekking op de kosten voor afvloeiing van een deel van de medewerkers.
De voorziening heeft een kortlopend karakter (< 1 jaar).

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Voorziening langdurig zieken		
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie ten laste van resultaat	94.650	-
Stand per 31 december	<u>94.650</u>	<u>-</u>

De voorziening langdurig zieken betreft een inschatting van bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, rekening houdend met de revalidatiekans.
De voorziening heeft een kortlopend karakter (< 1 jaar).

Langlopende schulden

44 Langlopende schulden

	<u>2020</u>	<u>2019</u>
	€	€
Lening		
Saldo per 1 januari	5.815.725	6.736.785
Aflossing	<u>-921.060</u>	<u>-921.060</u>
	4.894.665	5.815.725
Kortlopend deel	<u>-421.060</u>	<u>-421.060</u>
Saldo per 31 december	<u><u>4.473.605</u></u>	<u><u>5.394.665</u></u>

De hoofdsom van de lening (faciliteit B) was € 10.000.000.

De looptijd bedraagt 24 jaar, ingaand per 30 juni 2011.

Aflossing vindt plaats per kwartaal; ca. € 105.000.

Rente: 3-maands-Euribortarief verhoogd met een 3 jaar vaste opslag van 1,85%.

Dit rentepercentage is voor het laatst gewijzigd per 1 maart 2020.

Voor de hypotheek voor het pand zijn er bij aanschaf 2 leningen afgesloten, faciliteit A en B.

Faciliteit A is conform overeenkomst in 2015 afgelost.

Faciliteit B loopt nog.

Als zekerheden voor beide leningen is een hypotheekrecht van € 25 miljoen, verhoogd met 35% kosten, verstrekt en zijn de stichting en haar Nederlandse 100%-deelnemingen hoofdelijk aansprakelijk.

Met de bankier zijn gebruikelijke convenanten afgesloten: een solvabiliteitsratio van minimaal 25% van het geconsolideerd balanstotaal, een pari passu clausule, een negatieve pledge clausule, een material adverse change clausule en een no further indebtedness clausule.

Voor (de nog lopende) faciliteit B is een renteswap afgesloten, waardoor het gehele openstaande bedrag voor een periode van 10 jaar is vastgezet voor een vaste rente van 3,27% in plaats van de 3-maands-Euribor.

De negatieve marktwaarde van het rentecontract bedraagt € 49.666.

Deze waarde is bepaald door de resterende looptijd van het contract en de op dat moment geldende forwardcurve. Wanneer de vaste coupon in het swapcontract hoger ligt dan de actuele rente voor de resterende looptijd, heeft het contract een negatieve marktwaarde. Er zijn geen bijstortverplichtingen. Er is sprake van een perfect hedge. Voor het beleid omtrent het renterisico wordt verwezen naar de toelichting met betrekking tot financiële instrumenten en risicobeheersing.

Naast de reguliere aflossing heeft er in 2020 en 2019 een aanvullende aflossing ad € 500.000 plaatsgevonden.

Kortlopende schulden

	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
45 Schulden aan kredietinstellingen		
Aflossingsverplichtingen	421.060	421.060
	<u>421.060</u>	<u>421.060</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
46 Schulden aan leveranciers		
Crediteuren	486.165	1.038.719
	<u>486.165</u>	<u>1.038.719</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
47 Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	1.126.006	1.089.389
Loonheffing	748.815	723.741
Pensioenen	284.176	278.019
	<u>2.158.997</u>	<u>2.091.149</u>
	<u>31-12-2020</u>	<u>31-12-2019</u>
	€	€
48 Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiedagen	1.686.730	1.620.759
Reservering vakantiegeld	682.872	689.854
Nog te betalen kosten	549.207	531.147
Reservering reorganisatiekosten	178.991	482.662
Opgebouwde rechten individueel werknemersbudget (IWB)	138.923	192.908
Reservering accountantskosten	105.573	65.340
Ontvangen borgsommen	60.651	60.651
Nog te betalen rente hypotheek	49.663	56.319
Vooruitontvangen huur	21.611	16.416
Studiekosten	19.451	1.440
SLOA afrekeningen	126.605	345.912
Vooruitontvangen bedragen overig	-	31.842
Overloop CG-leden	67.882	303.603
	<u>3.688.159</u>	<u>4.398.853</u>
#SLOA afrekeningen		

Dit betreft het verschil tussen de toegezegde subsidies uit hoofde van de wet SLOA in het lopende en voorgaande boekjaren en de daadwerkelijke bestedingen van de subsidies. De subsidiegever is over het ontstaan en de grootte van de egalisaties conform de regelgeving geïnformeerd. De inzet of de terugbetaling van de egalisatiereserves zal plaatsvinden na goedkeuring van de subsidieafrekening door de subsidiegever, voor zover deze niet specifiek zijn bestemd.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen verplichtingen

#Huurcontract Cito B.V.

Per 1 januari 2019 heeft de stichting een huurovereenkomst afgesloten met Cito B.V. Zij verhuurt hierbij een deel van de locatie aan de Amsterdamseweg 13 te Arnhem aan Cito B.V. De huurovereenkomst kent een duur van 5 jaar en wordt na afloop behoudens een opzegging van huurder of verhuurder telkens voor de duur van 5 jaar verlengd.

De jaarlijkse aanvangshuurprijs bedraagt € 500.490.

#Huurcontract Pondera Consult B.V.

Per 1 oktober 2019 heeft de stichting een huurovereenkomst afgesloten met Pondera Consult B.V. Zij verhuurt hierbij een deel van de locatie aan de Amsterdamseweg 13 te Arnhem aan Pondera Consult B.V. De huurovereenkomst kent een duur van 10 jaar en wordt na afloop behoudens een opzegging van huurder of verhuurder telkens voor de duur van 5 jaar verlengd.

De jaarlijkse aanvangshuurprijs bedraagt € 200.500 excl. Btw.

Informatieverschaffing over niet uit de balans blijvende verplichtingen ten behoeve van groepsmaatschappijen

De stichting is als medeschuldenaar opgenomen in de zekerheden die zijn verstrekt aan de bankier die een hypothecaire lening heeft verstrekt aan Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. Cito BV en haar dochterondernemingen zijn ieder hoofdelijk aansprakelijk. De schuld per balansdatum aan de bankier van € 4.894.655 is opgenomen in de jaarrekening van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling.

#Wachtgeldverplichtingen

De stichting draagt voor een gedeelte van het personeel het risico van wachtgeldverplichtingen uit hoofde van het 'Besluit Bovenwettelijke Werkloosheidsregeling voor Onderwijspersoneel PO, VO en BVE' (voor 2001: BWO), voor zover deze zijn ontstaan na 31 december 1998. Verplichtingen van vóór 1 januari 1999 komen ten laste van het Participatiefonds c.q. het ministerie van OCW. Voor mogelijke wachtgeldverplichtingen is per balansdatum geen voorziening getroffen.

De niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake de fiscale eenheid

De stichting is opgenomen in de fiscale eenheid voor de omzetbelasting van Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling tezamen met Cito BV. De stichting is derhalve hoofdelijk aansprakelijk voor ter zake door de fiscale eenheid verschuldigde belasting. De aangiften van de verschillende vennootschappen worden apart opgesteld en uiteindelijk verantwoord bij de stichting. De schuld per balansdatum van de fiscale eenheid van € 1.126.006 is opgenomen in de jaarrekening van de stichting.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten

- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten binnen één jaar: € 536.000 (31 december 2019: € 562.000)
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan één jaar: € 300.000 (31 december 2019: € 836.000)
- Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan vijf jaar: € 0 (31 december 2019: € 1.000)

Dit betreffen huurverplichtingen voor kopieermachines en tevens leaseverplichtingen voor personenauto's.

Informatieverschaffing over niet in de balans opgenomen activa

Als gevolg van de verhuur van een deel van het bedrijfspand aan Cito B.V. en Pondera Consult B.V. is er sprake van niet in de balans opgenomen activa. De omvang hiervan is onderstaand gespecificeerd rekening houdend met de looptijd van de overeenkomsten.

- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten binnen één jaar: € 712.000 (31 december 2019: € 712.000)
- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan één jaar: € 1.819.000 (31 december 2019: € 1.819.000)
- Niet in de balans opgenomen activa inzake ontvangsten ter verstrekking van (gebruiks)rechten met een looptijd langer dan vijf jaar: € 740.000 (31 december 2019: € 937.000)

Informatieverschaffing over operationele leases

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst-en-verliesrekening verwerkt:

- minimale leasebetalingen € 61.000

Indien in de vermelde leasebetalingen betalingen in verband met overige bestanddelen van de overeenkomst zijn inbegrepen, worden de betalingen inclusief deze overige bestanddelen afzonderlijk opgenomen.

Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
49 Opbrengsten Wet SLOA			
Opbrengsten Wet SLOA subsidieopdrachten	32.052.868	32.024.898	31.858.537
Overige baten	-31.561	-	-
	<u>32.021.307</u>	<u>32.024.898</u>	<u>31.858.537</u>

De opbrengsten vallen onder de categorie dienstverlening. De opbrengst is alleen in Nederland gerealiseerd.

Omschrijving	Verplichtingnummer	Ontvangen middelen tbv 2020 € 1.000	Inzet egalitatie / bestemmings- fonds € 1.000	Totaal budget € 1.000	Niet verrichte werkzaamheden € 1.000	Realisatie totale kosten € 1.000	te verrekenen voorschot € 1.000
Instelling	VO/560063528	21.919		21.919	109	21.044	109
	VO/560063528	4.005		4.005		3.280	-
	VO/560063528	3.412		3.412		2.850	-
	VO/560063528	879		879		859	-
	VO/560063528	1.645		1.645		1.456	-
	Totaal VO/560063528	31.860	-	31.860	109	29.490	109
Project	VO/560063527	165		165		149	16
	VO/560073427	155		155		153	2
	Totaal VO/560048281	320	-	320	-	302	18
OCW Totaal		32.179	-	32.179	109	29.792	127
Totaal		32.179	-	32.179	109	29.792	127

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
50 Opbrengsten marktactiviteiten			
Omzet overige producten en diensten	423.892	1.537.109	508.338
	<u>423.892</u>	<u>1.537.109</u>	<u>508.338</u>
	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
51 Overige opbrengsten			
Opbrengst huur	197.277	168.186	31.172
Opbrengst servicekosten	61.800	55.620	13.905
Opbrengst aanvullende services	12.052	-	-
	<u>271.129</u>	<u>223.806</u>	<u>45.077</u>
	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
52 Kosten uitbesteed werk			
Kosten uitbesteed werk	2.035.976	2.240.777	2.404.214
	<u>2.035.976</u>	<u>2.240.777</u>	<u>2.404.214</u>

53 Personeelskosten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Lonen en salarissen	15.679.221	17.944.844	17.813.440
Sociale lasten	2.423.892	2.535.563	2.567.436
Pensioenlasten	2.528.983	2.261.481	2.582.878
Overige personeelskosten	1.028.618	1.120.967	1.075.612
	<u>21.660.714</u>	<u>23.862.855</u>	<u>24.039.366</u>
		<u>2020</u>	<u>2019</u>
		€	€
Bezoldiging bestuurders		<u>229.000</u>	<u>225.000</u>
		<u>2020</u>	<u>2019</u>
		€	€
Bezoldiging commissarissen		<u>56.000</u>	<u>56.000</u>

De beloning van de bestuurders van de stichting heeft in 2020 € 400.000 (2019: € 388.000) bedragen. Hiervan is in 2020 € 229.000 (2019: € 225.000) opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van stichting. De vergoeding van de (voormalige) leden van de Raad van Toezicht heeft in 2020 € 98.000 (2019: € 97.000) bedragen. Hiervan is in 2020 € 56.000 (2019: € 56.000) opgenomen in de enkelvoudige jaarrekening van de stichting.

Gemiddeld aantal werknemers

2020

	<u>Aantal</u>
Gemiddeld aantal werknemers	262,00

2019

	<u>Aantal</u>
Gemiddeld aantal werknemers	272,00

In 2020 en 2019 waren er geen werknemers werkzaam bij buitenlandse vestigingen.

54 Afschrijvingen

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Afschrijvingen immateriële vaste activa	200.054	-	210.656
Afschrijvingen materiële vaste activa	<u>1.766.740</u>	<u>1.777.300</u>	<u>1.682.185</u>
	<u>1.966.794</u>	<u>1.777.300</u>	<u>1.892.841</u>

Afschrijvingen materiële vaste activa

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Afschrijvingskosten gebouwen	959.447	817.000	960.675
Afschrijvingskosten installaties	367.358	354.000	351.091
Afschrijvingskosten inventaris	193.587	198.300	182.016
Afschrijvingskosten overige vaste middelen	246.348	408.000	188.403
	<u>1.766.740</u>	<u>1.777.300</u>	<u>1.682.185</u>

55 Overige bedrijfskosten

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2020	2020	2019
	€	€	€
Huisvestingskosten	833.089	1.067.170	1.057.941
Exploitatie- en machinekosten	130.098	140.750	114.167
Verkoopkosten	33.000	91.750	109.350
Autokosten	61.311	55.000	66.720
Kantoorkosten	1.899.885	1.853.930	1.872.900
Algemene kosten	682.064	824.380	824.275
Productiegerelateerde kosten	954.228	1.024.000	689.826
	<u>4.593.675</u>	<u>5.056.980</u>	<u>4.735.179</u>

Accountantshonoraria

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat gebracht:

2020

	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Overig PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Controle van de jaarrekening	183	0	183
Andere controlewerkzaamheden	0	0	0
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
	<u>183</u>	<u>0</u>	<u>183</u>

2019

	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Overig PricewaterhouseCoopers netwerk	Totaal
	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
Controle van de jaarrekening	134	0	134
Andere controlewerkzaamheden	60	0	60
Fiscale advisering	0	0	0
Andere niet-controlediensten	0	0	0
	<u>194</u>	<u>0</u>	<u>194</u>

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en onafhankelijke externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2020 en voorgaande jaren, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€

56 Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	2.512	-	3.652
Rentelasten en soortgelijke kosten	-289.774	-340.000	-207.853
	<u>-287.262</u>	<u>-340.000</u>	<u>-204.201</u>

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Rente vorderingen groepsmaatschappijen	2.373	-	2.239
Ontvangen bankrente	-	-	1.413
Overige rentebaten	139	-	-
	<u>2.512</u>	<u>-</u>	<u>3.652</u>

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Rente vorderingen groepsmaatschappijen			
Rente vordering op Cito B.V.	2.373	-	2.239

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Overige rentebaten			
Koersverschillen	139	-	-

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€

Rentelasten en soortgelijke kosten

Bankrente	289.774	340.000	205.844
Rente belastingen	-	-	1.102
Overige rentelasten	-	-	907
	<u>289.774</u>	<u>340.000</u>	<u>207.853</u>

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€

57 Resultaat deelnemingen

Resultaat deelneming Cito B.V.	<u>-2.644.046</u>	<u>-</u>	<u>793.809</u>

WNT-verantwoording 2020 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

De WNT is van toepassing op Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling. Het voor Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	drs. A.F.S. Blok		mr. A.T.M. Weijers
Functiegegevens	Voorzitter RvB / CEO		Lid RvB / COO
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 177.976		€ 177.992
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.192		€ 22.192
<i>Subtotaal</i>	€ 200.168		€ 200.184
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000		€ 201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.
Bezoldiging	€ 200.168		€ 200.184
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	drs. A.F.S. Blok		mr. A.T.M. Weijers
Functiegegevens	Voorzitter RvB / CEO		Lid RvB / COO
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		1,0
Dienstbetrekking?	ja		ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 172.674		€ 172.678
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.285		€ 21.292
<i>Subtotaal</i>	€ 193.959		€ 193.970
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000		€ 194.000
Bezoldiging	€ 193.959		€ 193.970

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2020						
bedragen x € 1	mr. J.G.J.M. de Zwaan		prof. dr. W.D. ten Have		prof. dr. K. Sijtsma	
Functiegegevens	Voorzitter		Vice-Voorzitter		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 22.172		€ 15.137		€ 15.137	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 30.150		€ 20.100		€ 20.100	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 22.172		€ 15.137		€ 15.137	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2019						
bedragen x € 1	mr. J.G.J.M. de Zwaan		prof. dr. W.D. ten Have		prof. dr. K. Sijtsma	
Functiegegevens	Voorzitter		Vice-Voorzitter		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 21.452		€ 14.662		€ 14.662	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 29.100		€ 19.400		€ 19.400	

Gegevens 2020						
bedragen x € 1	mr. drs. T.S.M. van Schie		drs. C.H. Dubbelboer RA		drs. D. van Kelle	
Functiegegevens	Lid		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12		01/01 – 31/12		01/01 – 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 15.137		€ 15.137		€ 15.137	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 20.100		€ 20.100		€ 20.100	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 15.137		€ 15.137		€ 15.137	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

Gegevens 2019			
bedragen x € 1	mr. drs. T.S.M. van Schie	drs. C.H. Dubbelboer RA	drs. D. van Kelle
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/04 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 14.662	€ 10.997	€ 14.662
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 19.400	€ 14.616	€ 19.400

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Arnhem, 20 mei 2021,

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Raad van Bestuur:

drs. A.F.S. Blok, voorzitter

mr. A.T.M. Weijers, lid

Arnhem, 20 mei 2021,

Ondertekening commissarissen:

mr. J.G.J.M. de Zwaan (voorzitter)

prof. dr. W.D. ten Have (Vice-voorzitter)

prof. dr. H. Hoijsink

drs. C.H. Dubbelboer RA

drs. D. van Kelle MBA

mr. drs. T.S.M. van Schie

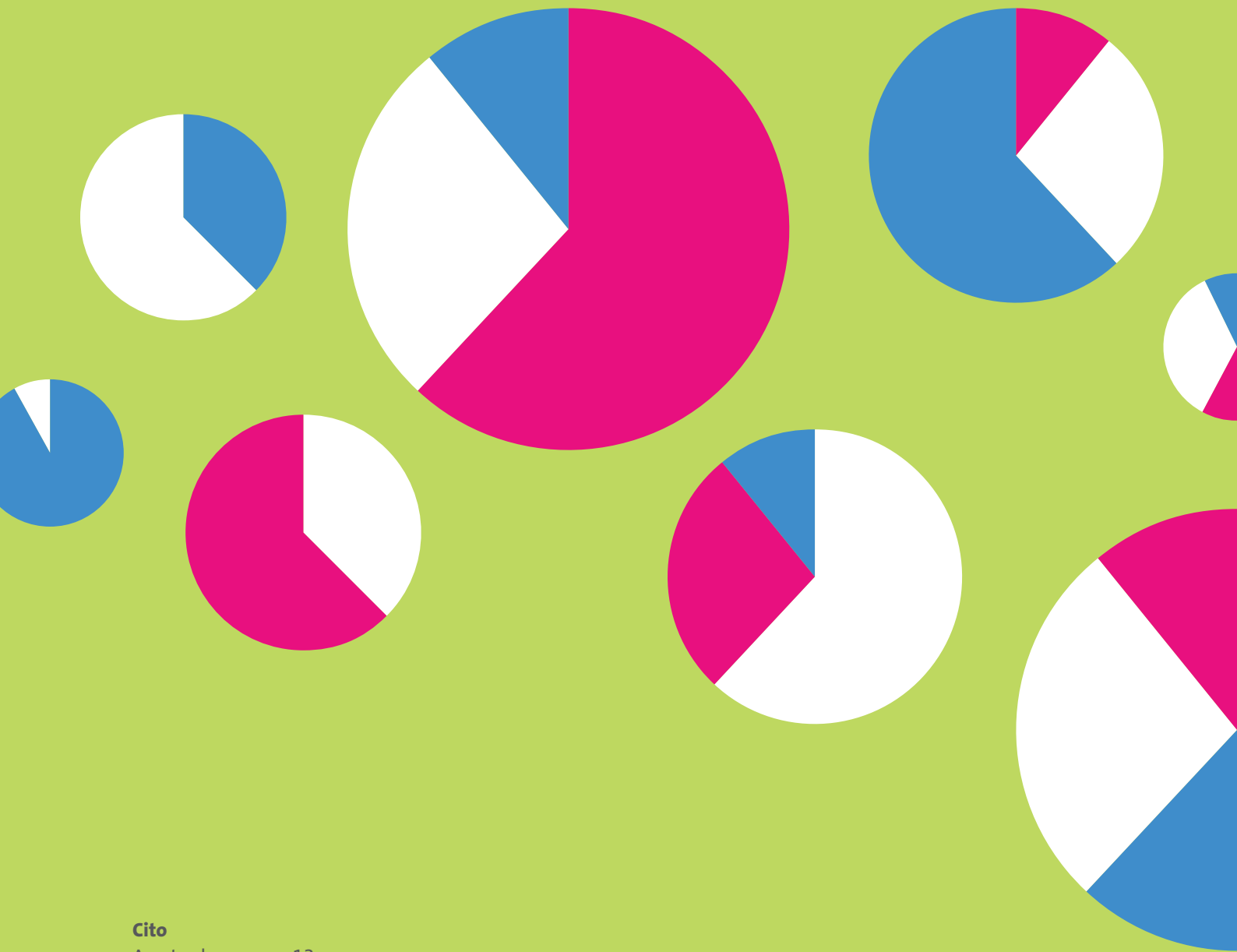
9 Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst

In de statuten van Stichting Cito zijn geen specifieke bepalingen opgenomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

In het kader van de geconsolideerde jaarrekening is hieronder de bepaling inzake de statutaire winstbestemming van Cito B.V. opgenomen.

Zolang de twee statutaire reserves nog niet het maximale niveau hebben behaald zal de winst die in het laatste verstreken boekjaar is behaald, worden toegevoegd aan deze reserves in een door het Bestuur vast te stellen verhouding. Van de winst die resteert na een dergelijke toevoeging kan de Algemene Vergadering een bedrag toevoegen aan de overige reserves. De resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering. (artikel 25 Winst en Verlies: reserves, Statuten Cito BV)

Cito

Amsterdamseweg 13
6814 CM Arnhem
Postbus 1034
6801 MG Arnhem
T (026) 352 11 11
www.cito.nl

